

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **N. C. SCHINA**, Președinte la Curtea de Apel București

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București
G. PLASTARA, Prof. la Facultatea de Drept din București
GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel din București
V. ANGHELOVICI, Dr. în Drept din Paris
ALEX. CERBAN, Dr. în Drept din Paris
ALFRED JUVARA, Dr. în Drept din Paris
Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 200 lei
 „ Magistrați și Avocați . . . 120 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 13/29 —

SUMAR

— *Problema închirierii.* Decretele-legi asupra chiriei. Noul Decret. Asupra art. 4 din noul decret, de d-l I. Ion-scu-Dolj, consilier la Curtea de apel București;
 — Evaluarea pagubelor de război față cu fluctuațiunile monedei, de d-l judecător Teodor Teodorescu;
 — Câteva păreri în chestia unificării legislației, de d-l judecător V. G. Beldie;
 — Ce lege se aplică în cazul când apelul a fost declarat înaintea de aplicarea legii noi, dar hotărârea s'a pronunțat sub imperiul legii celei noi?, de d-l avocat I. D. Tomescu;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. III: (Decretul-lege 189/919 nu creiază o dis. opziție nouă, ci numai lămurește sensul și sfera de întindere a noțiunii «titluri streine» din art. 443 al tarifului vamal, deci el are efect retroactiv și se aplică și faptelor de contrabandă ulterioare textului ce se interpretează);
 — Trib. Prahova s. I: *Gustav Tocik cu I. Năstăsescu*. (Dacă oponentul face în instanța declarația că și retrage opoziția, urmează că rămâne să-și producă efectul sentința dată în lipsă);
 — Trib. Ilfov s. II. civ. cor.: *C. Bărbuceanu cu M. Beștelei* (Beneficiara de prelungirea contractelor și acei cari au dat declarație că renunța la contract, conf. art. 4 din Decretul-lege din 2 Aprilie 1920);
 — Comisiunea arbitrală a Ocol. II București *Soc. Creditul Imobiliar și Jean Feder cu Moștenitorii Djaburov și Moscu Iancovici & Co.* (Aplicarea Decretului-lege din 2 Aprilie 920 cu privire la sporul de chirie și la declararea ca nule a contractelor de închiriere principale, când chiriașul au cesionat contractul sau a sub inchiriat).

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I:* 1 Legea proprietarilor.—Moștenitorii chiriașului tre buesc citați la imobilul închiriat. 2 Polița de asigurare.—Convențiune care derogă formal dela art. 43 s. com.—Valabilitatea ei.
 — *Apel II:* Contract de închiriere.—Denunțare.—Notificarea nefăcută în termenul prescrist de art. 37 legea măsurilor excepționale.—Ce efect are?—Rezilierea contractului pentru semestrul imediat următor.
 — *Apel III:* Este admisibil dreptul de apel la contestațiile hotărârilor pronunțate după legea proprietarilor?
 — *Apel IV:* Vânzare.—Reziliere cu daune.—Dobânzi moratorii.—Se pot ele aplica în caz de desdaunare?
 — *Casație I:* 1 Rechiziții în natură făcute de ocupant.—Cine le plătește? 2. Dreptul de prelungirea contractului de închiriere.—Dacă poate beneficia de acest drept acela care a fost încartiruit cu forța în imobil și tot timpul s'a comportat ca un încartiruit, iar nu ca chiriași? 3. Prelungirea contractelor de închiriere.—Dacă se poate renunța la acest drept chiar în momentul închirierii?
 — *Casație II:* 1 Crime în contra siguranței exterioare a statului.—Condițiunile cerute.—Decretul-lege No. 1480/917.—Dispozițiunile sale penale și art. 68 al III c. penal. 2. Hotărâri penale.—Inserarea textului.—Cerință numai la infracțiunile de drept comun.—Compunerea Tribunalului.—Înlocuirea judecătorilor prin supleant.
 — *Casație III:* Decretul-lege No. 3481 din 27 Noembrie 1918, relativ la lichidarea plății creanțelor executate la Moscova.—Înțelesul și întinderea dispozițiunilor sale.—Aplicațiuni cu privire la câmbii.
 Noua lege a Taxelor de timbru și înregistrare întocmită de d-l E. C. Decusară o Prefață.

AVIS

Din cauza scumpirii excesive a hârtiei, care a ajuns la 12 lei kgr. cea ordinară, cum și a sporirii salariilor lucrătorilor tipografi, care a ajuns la peste 400 lei săptămânal, anunțăm că de la 1 Iunie cor. am fost siliți și noi, pentru a putea acoperi cheltuielile, să dublăm prețul abonamentului pentru Bănci, Case comerciale și Autorități, cari vor plăti abon. 200 lei anual, iar pentru magistrați și avocați abonamentul va fi numai de 120 lei anual, în loc de 100 cât era.

«Curierul Judiciar».

PROBLEMA INCHIRIEREI

Decretele-legi asupra chiriei. Noul decret.

Asupra art. 4 din noul decret

Dispozițiunea care, din întreaga lege asupra chiriilor, a ridicat pentru tribunale, în aplicațiune, cele mai multe dificultăți, e aceea cuprinsă în art. 4 al decretului-lege.

Prin acest articol, legea se ocupă de două categorii de chiriași: de acei cari ar fi dat *declarațiuni scrise de renunțare* la contract și de acei cari aveau în contracte *clauze facultative de reziliere*.

Condus, de sigur, de ideia că toată lumea să rămână pe loc, legiuitorul a voit a da o mână de ajutor și acestor două categorii de chiriași spre a-i scoate din situațiunea grea în care se găseau și în acest scop a admis pe de o parte prin al. I din art. 4, la beneficiul prelungirii contractelor și pe chiriași cari au dat *declarațiuni scrise de renunțare*, dacă vor putea dovedi că au fost în necunoștința împrejurărilor legale sau de fapt când au dat asemenea declarațiuni; iar pe de altă parte, prin al. II din art. 4, a

declarat de inoperante clauzele de reziliere facultativă prevăzute în contractele de închiriere.

Mai mult, legiuitorul a mers mai departe cu protecțiunea sa pentru acești chiriași, căci a înlăturat chiar lucrul judecat în privința lor, admitând că ei vor beneficia de prelungire, chiar dacă pe baza renunțării sau a clauzelor facultative s'ar fi obținut contră-le o sentință judecătorească, care însă să nu fi fost executată la data publicării decretului ¹⁾. Pentru soluțarea diferendelor la cari ar fi putut da loc aplicatiunea acestor dispozițiuni, legiuitorul, prin al. ultim din art. 4, a recunoscut părților dreptul de a se adresa instanțelor competente după dreptul comun, cari vor judeca, după procedura sumară a legii proprietarilor.

Cum prin acest ultim aliniat, legiuitorul nu a precizat care din cele două părți, proprietarul sau chiriașul, trebuie să facă cerere pentru a aduce diferendul în fața instanțelor competente, s'a născut discuțiuni și aceasta atât în caz de renunțare cât și în cazul clauzelor facultative.

Toți practicianii se întrebă: *cine trebuie să facă contestațiunea prevăzută de al. ultim din art. 4, proprietarul sau chiriașul?* Și interesul e imens, căci legea prevede sancțiunea decăderii pentru partea care nu a făcut cererea sau contestațiunea în termen de 10 zile dela publicarea decretului.

E în afară de orice îndoială că cuvântul «*contestațiune*» din acest articol e întrebuințat aci în sensul de *reclamațiune*, iar nu în sensul consacrat în procedura civilă; că, prin urmare, pentru lămurirea textului regulile dreptului comun în materie de reclamațiuni trebuie să ne ghideze; or, în această materie o condițiune esențială a ori cărei reclamațiuni în justiție, e aceea a existenței unui interes din partea celui ce reclamă. *Pas d'intérêt, pas d'action.*

Plecându-se dela această idee că interesul este măsura oricărei acțiuni, s'a susținut de unii, că numai proprietarul e acel care trebuie să facă cererea, pentru că numai el singur are interes să nu-și lase în incertitudine proprietatea. Alții, au susținut din contră, că această obligațiune incumbă chiriașului și aceasta în toate cazurile. S'au pronunțat chiar și sentințe și într'un sens și în celalt.

1) În afară de aceste două cazuri când legiuitorul noului decret înlătură lucrul judecat, mai este și cazul prevăzut de art. 2 al. decretului, când proprietarul obținuse rezilierea pentru neplata de chirie. Aceste cazuri constituind excepțiuni pentru acei în folosul celor ce au fost create, ele nu pot fi întinse pe cale de analogie, excepțiunile fiind de strictă interpretare. Așa, spre exemplu, proprietarul care obținuse hotărâre definitivă de rezilierea contractului pe baza decretului d. Miclescu, care conserva dreptul de a se muta în imobil, urmează să beneficieze de dreptul câștigat, deși sentința nu era executată la promulgarea decretului și deși noul decret pune anume condițiuni pentru proprietar de a se muta în imobil.

Noi credem că a generaliza și a da aceeași soluțiune pentru ambele ipoteze prevăzute în art. 4, ar fi o greșită interpretare a legii și că o distincțiune se impune între cele două ipoteze: aceea a declarațiunilor de renunțare și aceea a clauzelor facultative, distincțiune care rezultă din chiar termenii legii.

În adevăr, în ipoteza al. I, art. 4, adică aceea a existenței unei declarațiuni de renunțare la contract, legea acorda chiriașului favoarea de a beneficia de prelungire sub o condițiune, aceea de a dovedi că se găsea în necunoștința împrejurărilor legale sau de fapt când a dat aceea declarațiune; deci, în această ipoteză, acel care e indicat de lege a face cererea sau contestațiunea, e chiriașul, căci el dacă voeste să beneficieze de prelungire are interes și trebuie să dovedească în justiție condițiunea impusă, altfel va fi obligat să evacueze imobilul.

Soluțiunea rămâne aceeași și în cazul existenței unei sentințe judecătorești neexecutată, dobândită de proprietar pe baza declarațiunii de renunțare ²⁾. Faptul nefacerei contestațiunii din partea chiriașului, are ca consecință pentru el decăderea din dreptul de a se folosi de declarația sa de renunțare ³⁾.

Pentru cea de a doua ipoteză, aceea a clauzelor facultative de reziliere, credem că se impune o soluțiune contrară și că, în acest caz, proprietarul e acel care trebuie să facă contestațiunea sau reclamațiunea, și aceasta pentru motivul că legea declarând inoperante acele clauze din contractele de închiriere, ce acțiune s'ar mai putea concepe din partea chiriașului când legea a făcut totul pentru el? A cere chiriașului să facă vreo formalitate judecătorească în această ipoteză pentru a putea beneficia de prelungirea contractului, ar fi a nesocoti efectele legii. Or, efectele legii producându-se de drept, clauzele de reziliere facultativă sau sentința obținută pe baza lor fiind inexistente, contractul trebuie să-și ur-

2) În sensul părerii noastre iată ce găsim în lămuririle date de Ministerul de interne autorităților în vederea aplicării decretului-lege asupra chiriilor, instrucțiuni publicate în ziare, de Biroul Presei:

«Beneficiază de prelungire și acei chiriași cari, anterior decretului, vor fi dat declarațiuni de renunțare, constatate chiar prin hotărâri judecătorești neexecutate, dacă vor dovedi că au fost în necunoștința împrejurărilor legale sau de fapt când au făcut asemenea renunțări. Pentru aceasta, însă, ei sunt obligați, sub pedeapsă de decădere, ca în termen de 10 zile, curgător dela 2 Aprilie, să facă contestațiune la instanța competentă, după dreptul comun, potrivit art. 4 din decret».

3) Curtea de apel, secția IV, a decis totuși că chiar în caz de renunțare chiriașul nu mai e obligat a face contestația cerută de art. 4, dacă a notificat proprietarului că înțelege să facă uz de favoarea acordată de lege care consideră ca inoperantă declarația de renunțare și într'un caz proprietarul însăși a făcut contestațiune în lăuntrul termenului de 10 zile. (Decizia No. 93 din 15 Mai 1920).

meze cursul fără acele clauze, cari, în puterea legii, trebuie considerate ca nescrise.

Acel care ar putea fi nemulțumit de situațiunea creată de lege în acest caz, e proprietarul, el ar putea avea cuvinte de nemulțumire, dacă chiriașul i-a notificat că înțelege să beneficieze de această dispozițiune și deci el are interes să facă cerere sau contestațiune spre a dovedi că clauza de care chiriașul înțelege să beneficieze nu e din acele declarate de lege inoperante sau ca sentința obținută nu se întemează pe clauza facultativă, ci pe alte motive.

Aceasta cred că e singura interpretare ce se poate da textului art. 4 din decret. Jurisprudența de altfel a consacrat deja această distincțiune:

«Având în vedere—spune Curtea de Apel, Secția I—că clauzele de reziliere facultativă prevăzute în contractele de închiriere, fiind declarate de decret ca inoperante, prin aceasta chiar ele nu mai pot produce nici un efect, după cum fără efect rămân și orice alte proceduri făcute pe baza lor, cum ar fi o notificare sau chiar o hotărâre judecătorească care nu a fost executată și aceasta fără nici o formalitate judecătorească din partea chiriașului în favoarea căruia a fost înscrisă o astfel de dispoziție; că a pretinde chiriașului cel puțin în privința clauzelor facultative, declarate ca inoperante, că chiriașul e obligat a face vre-o formulă judecătorească, ar fi a adăoga la lege și a înlătura efectele ei evidente» (Decizia No. 88 din 5 Mai 1920) 4)

Tot relativ la art. 4 din decret s'a ridicat chestiunea, dacă chiriașul sau proprietarul care a pierdut dreptul de a face contestațiunea cerută de al. ultim din art. 4 poate pe cale de apărare, să invoace ceeace ar fi putut opune prin contestațiune.

Dificultăți și discuțiuni există de asemenea și în privința probei ce trebuie să facă chiriașul în caz de renunțare, spre a învedera că s'a găsit în necunoștința împrejurărilor legale sau de fapt, precum și asupra sensului cuvintelor: *clauze de reziliere facultative*.

De aceste ultime chestiuni ne vom ocupa într'un număr viitor.

I. IONESCU-DOLJ

Consilier la Curtea de apel București

Evaluarea pagubelor de razboi față cu fluctuațiile monedei.

Moneda este mijlocitoarea schimbului valorilor și unitatea de măsură a lor. Ea este o valoare convențională și care subsistă prin consimțământul tuturor, pe când orice altă valoare este reală și nu convențională.

4) Observăm că în lămuririle date de d-l Consilier Corneliu Botez, prin *Tribuna Juridică* No. 16-17 920 unde spune că numai chiriașul trebuie să facă contestațiune, înaltul magistrat se ocupă numai de ipoteza renunțării, iar nu și de aceea a clauzelor facultative de reziliere, o lacună regretabilă, căci dacă d-sa ca colaborator la proiect s'ar fi pronunțat, desigur că ar fi risipit îndoelile.

Astfel de exemplu, un hectar de pământ valorează oricând un hectar de pământ, adică se valorează pe el însuși, pe când moneda se poate întâmpla, ca la un moment dat, să valoreze mai puțin sau să nu mai valoreze nimic din cauza schimbărilor politice sau economice care-i pot diminua valoarea, sau să i-o ridice cu desăvârșire. Așa fiind toate valorile afară de monedă, pot fi numite valori reale, iar moneda valoare relativă.

Mai precis, moneda este divizorul comun al valorilor reale și care ne dă raporturile de proporții ale lor. Astfel un hectar de pământ costa 500 de lei, o carte costa 10 lei; raportul este $\frac{500}{10} = 50$, deci hectarul valorează de 50 de ori cartea. O carte valorează 10 lei, altă carte valorează tot 10 lei; raportul este de egalitate. Așa fiind oricare ar fi acest divizor comun, când raportul valorilor lor rămâne neschimbat, înseamnă că acele obiecte nu și-au schimbat valoarea. Dacă de exemplu la un moment dat hectarul de pământ ar costa 5000 lei, iar aceiași carte ar costa 100 de lei, raportul lor fiind $\frac{5000}{100} = 50$, valoarea lor, unul față de altul nu s'a schimbat cu nimic deși cifra prețului a crescut. Deci cartea care a costat odată 10 lei și astăzi costă 100 de lei, nu înseamnă că i-a crescut valoarea de 10 ori, ci că valoarea monedei a scăzut de 10 ori, că deci 10 lei dinainte fac cât 100 de astăzi, altfel ar însemna că aceiași carte se valorează pe ea însăși de 10 ori, sau cartea = cu 10 cărți la fel, ceeace ar fi absurd.

Aceasta ne arată în deajuns că moneda e susceptibilă să-și schimbe valoarea în raport cu ea însăși și să ajungă cu timpul să nu mai valoreze cât valora înainte, pe când aceasta nu se poate întâmpla adevăratelor valori; un leu putând să nu fie egal cu alt leu (dinainte), iar un hectar va fi oricând egal cu un hectar.

Atunci prețul sau valoarea unui lucru nu este cifra monedei, ci raportul valorii acelui lucru față de a celorlalte lucruri; căci moneda independentă de valorile reale nu ne poate da o idee de valoarea sa, decât raportată la acestea.

După această definiție ne vom putea face o idee exactă de valoarea absolută a monedei dintr'un timp, față de valoarea din alt timp, iar cifra ca preț nu ne va mai interesa, ea fiind ceva relativ, ci numai valoarea sa absolută la un moment dat.

Tot această definiție a valorii ca raport de cifre ne poate spune când este plus valoarea și când nu este. Astfel, dacă hectarul de pământ ce valora înainte 500 de lei, astăzi valorează 5000 de lei, această cifră singură nu ne poate spune dacă este plus valoarea, deși avem o cifră cu 4500 mai mare. Va trebui să raportăm prețul hectarului la prețul celorlalte obiecte și să vedem dacă acel raport rămâne neschimbat, se micșorează sau se mărește.

Dacă înainte hectarul costa 500 de lei, iar cartea 10 lei, raportul lor era $\frac{500}{10} = 50$; dacă astăzi hectarul s'ar plăti 5000 de lei, iar cartea 100 de lei, raportul lor ar fi $\frac{5000}{100} = 50$; avem deci același raport și dacă aceasta s'ar întâmpla în raport cu celelalte obiecte, valoarea pământului este aceeași ca și mai înainte când costa 500 de lei.

Dacă de exemplu astăzi hectarul ar costa 6000 de lei, iar cartea 100, raportul lor fiind $\frac{6000}{100} = 60$, acest raport fiind mai mare, pământul are o plus valoare; iar dacă raportul lor ar fi astăzi mai

mic, de exemplu 40, atunci ar fi o scădere de valoare cu toate că s'ar vinde azi cu 4000 de lei; căci $\frac{500}{10} = 50$, e raportul dinainte, iar $\frac{4000}{100} = 40$, e raportul de azi, care e mai mic. Aceasta bineînțeles când ne raportăm la un număr cât mai mare de obiecte.

La fel raportând monedele străine la valorile reale și aceste monede raportându-le una la alta, ne vom face o idee exactă de *cursul* unei monede sau valuta sa.

Și acum să vin la Decretele-legi No. 3795, 918 și No. 1656/919 relative la evaluarea pagubelor de război.

Art. 4 din primul decret spune că lucrurile supuse consumațiunii se vor evalua după prețul lor din momentul comiterii daunei. — Asupra acestui punct nimic de zis — fiind clar și echitabil.

Art. 15 al ultimului decret spune că obiectele mobile și imobile se vor prețui după prețul cu care ar fi probabilitate să se reconstruiască.

Aceasta însă este un lucru peste puțință, căci fluctuațiunile prețurilor și ale monedei nu pot fi ghicite nici de cei mai pătrunzători economiști. Precis ar fi fost dacă se spunea că se va evalua în bani echivalentul valorii pe care o avea acel obiect în momentul daunării, și acest echivalent oricând s'ar fi putut calcula cu o destul de mare aproximație, ținând seamă de prețul obiectului la acel moment și de valoarea leului de azi, față de cea de atunci, sau altfel — că se va plăti prețul curent de azi al acelui obiect.

În alineatul 2 al acestui articol se spune că prețuirea se va face din două cifre, una care ridică valoarea obiectului la data săvârșirii pagubei și alta va ridica suplimentul de valoare corespunzător diferenței între valoarea de mai sus și aceea la data refacerii. Aici începe confuziunea.

Legiuitorul consideră moneda ca păstrându-și valoarea în timp față cu ea însăși, lucru inexact, și consideră suplimentul de preț ca plus valoare a obiectului. Ori am arătat că plus valoarea nu se stabilește prin diferența de preț, tocmai fiindcă cursul monedei este fluctuabil, ci prin raportul prețului acelui obiect la prețurile celorlalte. Dacă și moneda ar fi o valoare absolută și neschimbătoare atunci am putea stabili valoarea prin preț și plus valoarea prin diferența de preț, însă cum ea fluctuează rămâne numai să ne servim de ea ca unitate de măsură pentru valorile reale cu care să stabilim raporturile dintre ele. Astfel, după acest aliniat, un bou care costa 300 de lei la data comiterii daunei, dacă astăzi ar costa 3000 de lei, legiuitorul consideră că a căpătat o plus valoare de 10 ori mai mare; ori este necontestat că nu vom găsi nici un obiect astăzi la prețul căruia raportându-ne să găsim un raport de 10 ori mai mare decât raportul prețurilor de mai înainte.

Din redactarea acestui articol reiese intenția legiuitorului de a plăti valoarea obiectului, căci vorbește de prețul de refacere. Ori, dacă acesta a fost gândul său, nu trebuia să se mai refere la cifre vorbind de prețul de mai înainte și cel de azi, lăsând un dubiu asupra prețului ce va plăti dăunatului. Prețul care va trebui să se ofere dăunatului nu trebuie să fie cifra prețului din momentul daunei, fiindcă acel preț nu mai este astăzi echivalentul valorii acelui obiect, dacă se va decide a se evalua valoarea din momentul daunei. Va trebui să determinăm după prețul de atunci echivalentul

său în moneda scăzută de astăzi, raportând la diferite obiecte valoarea leului de atunci și cea de azi pentru a vedea de câte ori e mai scăzut.

Statul însuși prin mărirea cifrei lefurilor funcționarilor săi cu aproximativ cam de 5 ori, a găsit că leul are o valoare azi cam de 5 ori mai mică.

Dacă deci un obiect ar fi costat atunci 100 de lei, plata daunei va trebui să fie echivalentul său în moneda actuală adică de $5 \times 100 = 500$ lei, chiar când acel obiect ar prețui astăzi mai puțin de 500, căci s'ar putea ca un obiect să fi suferit o scădere de valoare. Aceasta s'a întâmplat astăzi cu imobilele care au pierdut mult din valoarea lor pe când mobilele au crescut în valoare. Dacă un hectar costa înainte 700 de lei și astăzi costă 1400, această sumă divizată la 5 ne dă 280 în moneda de mai înainte.

Legiuitorul trebuia să aibă un criteriu precis. Astfel cum este redactat acest articol se poate interpreta în diferite moduri:

1. Că se va evalua echivalentul valorii din momentul daunei;
2. Că se va evalua cu aceeași cifră cu care era prețuit atunci;
3. Cu prețul de astăzi;
4. Cu un preț ce va avea în viitor sau
5. Cu unpreț combinat din prețul de atunci și cel de azi.

În lipsă de text precis va trebui a se face evaluarea după echitate, dându-se sau echivalentul valorii din momentul dăunării sau prețul de azi.

TEODOR TEODORESCU

magistrat
Bujor (Covurlui)

1 Februarie, 1920

CÂTEVA PARERI ÎN CHESTIA UNIFICAREI LEGISLAȚIEI

Cercetându-se istoria dreptului s'a ajuns la concluzia că el este o „creațiune socială” ¹⁾ o „știință socială” ²⁾, un produs al evoluției istorice și deci fiecare popor în parte își creează dreptul său pozitiv, în care se reflectează firește spiritul general al omenirii ³⁾.

Normele de drept, care cristalizează în ele raporturile sociale dela un moment dat, pentru a putea fi expresiunea reală a acelor raporturi, care veșnic evoluează, trebuie modificate potrivit evoluției societății, „transformărilor sociale”, cum spune Tarde.

Aceste norme, departe de a fi produsul abstract al minții omenesti, sunt dinpotrivă rezultatul evoluției sociale și „în parte al imitației” ⁴⁾.

Edmond Picard afirmă că stadiile dreptului corespund marilor schimbări ale civilizației ⁵⁾. În Discursul Preliminar al codului Napoleon se spunea că codurile popoarelor se alcătuiesc cu încetul, printimp, sau mai bine zis, ele se alcătuiesc dela sine. Puchita, unul dintre cei mai distinși elevi a lui Savigny, susține că dreptul se des-

1) L. Glumplowicz, citat din C. Stere, *Evoluția individualității și noțiunea de persoană*, p. 12.

2) N. Titulescu, *«Curierul Judiciar»* 1905, No. 24, Drăghicescu, *«Dreptul»*, 1904, No. 77 și 1905, No. 1.

3) Savigny, *Traité de droit roumain*, Prefața.

4) G. Tarde, *Les transformations du droit* și mai ales *Les lois de l'imitation*.

5) Ed. Picard, *Le droit*, Syllabus, p. 67.

voltă odată cu poporul căruia aparține și se adaptează evoluției lui sociale.

Acest adevăr este așa de evident încât cercetătorul istoriei dreptului i se impune dela sine. Altele erau raporturile sociale, viața popoarelor în vechime, altele erau legile ce guvernau acele popoare. Dreptul este ceva extrem de mobil; în mobilitatea lui continuă se traduce mobilitatea organismului social, viața socială⁶⁾. Prin legiferare se acomodează haina normelor de drept, după corpul societății, cum opune Tarde, după „interesele vieții” cum afirmă Picard.

Cu prilejul centenarului codului francez în 1904 s'a pus chestiunea modificării în parte a acestui cod. Aceasta era consecința directă, inevitabilă a adevărilor de mai sus. Chestiunea modificării codului civil la noi se pune cu o putere și mai mare. Codul nostru civil, fiind aproape o traducere a codului francez, a înbrăcat deodată societatea românească cu o haină largă, incomodă, cu totul străină de sufletul poporului nostru.

Timp de 50 de ani de când avem acest cod s'a văzut câte greutate s'au ivit în aplicarea lui. „Sufletește și azi poporul e împarte strein de spiritul acestui cod”⁷⁾.

Nevoia modificării codului nostru civil ajunsese de mult de neînălțurat.⁸⁾

Aceste modificări erau cerute tocmai fiindcă normele de drept civil care guvernează viața noastră socială erau deosebite de „împrejurările noastre naționale”⁹⁾.

Prin înfăptuirea României-Mari, care încorporează acum în granițele sale istorice pe toți românii guvernați de legislații diferite, problema modificării codului nostru civil pe deoparte și unificarea legislației pe de alta se impune ca o condiție de viață pentru poporul nostru.

„Oțătănenii care sunt supuși aceleiași suveranități, dar nu sunt guvernanti de aceleași legi, sunt streini unii pentru alții...; ei formează atâtea națiuni deosebite câte cutume au, și sunt departe de a avea o patrie comună” spun redactorii Codului Napoleon.

* * *

Din cele spuse până aci reesă că modificarea legislației românești este cerută pe deoparte de evoluția raporturilor noastre sociale cărora nu li se mai potrivește în totul actual-le norme de drept, iar pe de altă parte de nevoia uneia legislații comune pentru întreaga României-Mari. Alipirea noilor ținuturi le vechiul regat precum și noile reforme ce sunt în curs, dau un colorit deosebit evoluției vieții noastre sociale. Problema unificării legislației absoarbe în sine nevoia modificării codului nostru civil, impunând o singură soluție largă și conformă cu spiritul vremii în general și cu raporturile sociale românești în special. Chestiunea de seamă este: Cum se va rezolvi această problemă? Deși problema este de o importanță capitală și ar fi presupus până în prezent adesiunea și colaborarea tuturor factorilor luminați în această materie, totuși spre surprinderea celor ce urmăresc mersul problemei, până acum s'a scris foarte puțin. Explicația o găsim în însuși felul nostru de a fi—D-I V. Anghelovici¹⁰⁾, făcând un fel de re-

capitulare al celor scrise până acum în această chestie, ajunge la concluzia: «Avem impresia că ne găsim în fața vechii discuțiuni dintre școala istorică și cea raționalistă».

Va să zică, în rezolvirea problemei ce preocupă spiritul juriștilor noștri s'a ajuns la o discuție de doctrină, de rezolvirea căreia va depinde soluțiunea.

Avem față în față două școli: Școala istorică, reprezentată prin Savigny, care afirmă că dreptul este un produs al evoluției istorice și deci nici o codificare nu se poate face decât ținând seamă de această evoluție, care este specifică fiecărui popor¹¹⁾ și Școala raționalistă, reprezentată prin Thibaut și care afirmă că dreptul este un fel de «matematică juridică» cuprinzând întotdeauna aceleași formule pentru toate popoarele. Până în prezent nu se poate vedea care din aceste două idei va eși triumfătoare în discuția ce s'a angajat. Discuțiile sunt abia la început și la ele nu au luat încă parte toți jurisconsulți și sociologii noștri.

Chestiunea însă cum se pune la noi s'a discutat cu mult sgomot în Germania între Savigny și Thibaut și se pare că cel dintâi a eșit în parte învingător cel puțin pentru timpul când discuția a avut loc. Se cunosc împrejurările în care s'a început discuția. Rezultatul a fost că ideea lui Thibaut, care entusiasmase pe naționaliștii germani, a fost amânată și nu și-a găsit realizarea decât către sfârșitul veacului trecut. La propunerile lui Thibaut de a se avea o singură legislație pentru întreaga Germanie s'a răspuns de către Savigny prin celebra broșură: Vom Bemf unserer zeit für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft, că dreptul este produsul istoric al evoluției unui popor și că el trebuie căutat în trecutului poporului, în obiceiurile și în opinia lui publică, iar ca concluzie: rolul legislatorului este secundar, aproape nul. Savigny pretindea că: Orice încercare de codificare este falsă și arbitrară; ea împiedică știința de a merge cu secolul¹²⁾.

Mai târziu Savigny a făcut oare care concesii în ce privește rolul legislatorului.

În privința discuțiilor dintre Savigny și Thibaut, D-I Planiol¹³⁾ afirmă: «Dealtfel discuțiile s'au terminat: Faptele nu au dat dreptate lui Savigny. Popoarele moderne pot să-și procure avantajele codificării, dând legilor lor mlađierea necesară prin ajutorul adunărilor legislative, prin care pot delibera în mod permanent». Afirmatia d-lui Planiol se referă desigur la intransigența primitivă a lui Savigny în ce privește rolul legislatorului în codificarea legilor. Ideia dominantă însă din teoria lui Savigny că dreptul este produsul evoluției istorice, rămâne definitiv câștigată pentru știința dreptului.

În Germania codificarea dorită de Thibaut s'a pus în lucrare abia în 1874. În acest timp dreptul «sub influența mai cu seamă a factorilor sociali-economiici și a continuat neclintit opera sa de evoluție pașnică și noile împrejurări de viață crește prin prefacerea continuu a ordinii lucrurilor și a ordinii ideilor au făcut să se producă un adevătat gol, pe care nu l-au putut umplea așezămintele dreptului datorite principiilor lui 89, devenite la rândul lor vechi»¹⁴⁾.

6) Titulescu loc. citat; idem C. Botez, «Dreptul» 1901, No. 45

7) Dissescu, «Dreptul» 1904, p. 569 și p. 584.

8) Vezi: G. Mărzescu (citată din G. D. Nedelcu în textul autentic al cod. civ. rom. p. 9).

D. Alexandrescu Ed. I. 1886 și Ed. II, vol. I p. 29; Dissescu «Dreptul» 904, No. 51, 68, 72.

Matei Cantacuzino, Curs, C. Botez. «Dreptul», 1901 p. 376; V. Erbicenau, «Dreptul» 1905, No. 2; Drăghicescu, loc. citat.

9) Matei Cantacuzino, citat din C. C. Coroi, Evoluția dreptului privat, p. 119.

10) V. Anghelovici, «Curierul Judiciar» 1919, No. 5.

11) Idem Montesquieu. L'esprit des lois. Vezi A. Fouillée, L'idée moderne du droit, p. 32.

12) Planiol Vol I, No. 17 Vezi N. Titulescu «Curierul Judiciar» No. 24 din 1905, un foarte important articol, în care se ilustrează această idee.

Vezi P. Rossi, Melanges d'Economie Politique. Rapports du droit avec la civilisation, Vol. II, p. 329.

13) V. I, No. 17.

14) C. Botez «Dreptul», 1901, p. 368.

Codul Napoleon a fost introdus într-o mulțime de state: pedeparte de către Napoleon, a cărui soldați «purtau codul civil în vârful baionetei», iar pe de altă parte prin imitație, pe care Tarde o ridică la rangul de lege.

Astfel codul francez a servit ca bază codului italian, spaniol, român, japonez etc. În țările în care a fost introdus — afară de România — i s'au adus modificări esențiale, căutându-se a se pune de acord raporturile sociale cu spiritul nou ce aducea legislația de împrumut.

Din cele de mai sus reiese: 1. În legislația ce se dă unui popor trebuie să se țină seamă de evoluția lui socială, de obiceiuri ¹⁵⁾; 2. Iar atunci când se împrumută o legislație, aceasta va trebui modificată, «ajustată» după corpul social căruia se dă.

Prin prisma de mai sus să privim problema românească.

Vom putea noi pur și simplu aplica «codurile noastre în întreg cuprinsul țării, după ce li se vor aduce modificările de detaliu» ¹⁶⁾, vom considera «toate legile ca fiind mai mult un precipitat al ideilor universale» ¹⁷⁾, și presupunând că codul francez este un astfel de precipitat concretizat să-l introducem în tot cuprinsul României-Mari, sau vom căuta ca în noua legislație să ținem seamă de «caracterul constitutiv al societății guvernante, de practica îndelungată a trecutului, de ideile dominante ale zilei» ¹⁸⁾.

Când am introdus codul francez în 1864, am admis în mod implicit teoria «precipitatului ideilor abstracte». Aceste idei abstracte care se traduceau în norme de drept pentru raporturile sociale din societatea franceză, nu s'au potrivit cu cadrul societății noastre.

Consecința a fost cererea aproape unanimă de a se modifica codul nostru civil. — D-l Corneliu Botez spune cu oarecare asprime despre introducerea codului francez le noi: «Făcut-am noi operă națională? Nu, am făcut o operă și copilărească și ridicolă. În loc să înaintăm, ne-am oprit în loc în chip păgubitor, din cursul înțelept și secular al evoluției așezămintelor noastre istorice» ¹⁹⁾.

Cel mai mare reproș ce se poate aduce codului nostru este de a fi o lege imitată, spune D-l Dissescu ²⁰⁾. Acum când ne găsim într-o situație analoagă cu cea din 1864 vom rezolvi noi problema cu aceiași ușurință ca și atunci?

Dar întrucât se susține ideea întinderii codului nostru peste toată România, naște întrebarea: Acest cod este el oare «rațiunea scrisă» și'n consecință se potrivește oricărui meridian, nemai având nevoie de nici o modificare? Am văzut deja că se agită chestia modificării codului civil chiar în Franța.

Esmein cu prilejul centenarului codului francez spune: Aproape tot ceiace acest cod cuprinde a fost luat din dreptul trecutului; elementele sale cu adevărat nouă se reduc la prea puțin lucru ²¹⁾. Laurent afirmă: În definitiv elementul cutumier, adică germanic, domină codul lui Napoleon ²²⁾.

Deci codul francez nu a eșit ca Athena din capul lui Zeus, ci este rezultatul unui lung trecut, cristalizat

în norme de drept, care cu timpul nu mai corespund și nu vor corespunde cu necesitățile vremii, cu «interesele vieții» și în mod obligator vor fi modificate. Chestia modificării codului civil, în Franța, s'a pus și s'a discutat în parte. Scopul serbării centenarului a fost: 1. Glorificarea codului Napoleon și 2. *Chibzuiri asupra bazelor de revizuire* ²³⁾.

Concluzia: codul francez este rezultatul evoluției societății franceze, deci departe de a fi «rațiunea scrisă», acest cod are nevoie de modificări, de oarece raporturile sociale au evoluat. Cum vom putea deci azi întinde acest cod peste întreg neamul românesc, când el are nevoie de modificări esențiale în însuși țara unde s'a născut?

În elaborarea noii legislațiuni, legiuitorul român va trebui să urmeze metoda legiuitorului francez de la 1804 și mai ales pe acelui german de la 1900. Aceasta necezează însă timp și muncă. Dacă vom să clădim operă trainică, care să guverneze cu succes societatea românească, nu trebuie nimic cruțat. Elaborarea codului elvețian și a codului german ne pot servi de exemplu în munca ce vom a întreprinde.

* * *

Rezumat :

I. În cadrul discuției ce s'a deschis în jurul unificării legislației, — și parva licet componere magnissi — după umila și neînsemnata mea părere, nu se va putea începe opera de legiferare fără o prealabilă și amănunțită cercetare a raporturilor sociale existente în sânul poporului nostru. Prin aceasta se va da un colorit național noii legislații, punându-se în evidență geniul juridic al poporului românesc.

D-l C. Botez spune: «Să ne întoarcem spre trecutul dreptului nostru, să facem aceia ce a făcut poporul german, să legăm adică firul întrerupt dintre vechile obiceiuri și alcătuirile juridice ale țării cu ordinea de lucruri pe care a creat-o la noi evoluția social-economică modernă». («Dreptul» 901, pag. 376 ²⁴⁾).

Un popor de 15 milioane nu poate trăi prin imitație; dacă vrea ca să se afirme trebuie ca în cultura universală să aducă nota sa specifică. Imitația — în sensul de transplantare în bloc de aiurea — nu poate fi un izvor de viață pentru poporul nostru așa de bogat în calități sufletești și în fapte mărețe în trecut. — A avea codul nostru, produs al spiritului românesc, este pentru noi o chestiune de viață și de mândrie națională.

Ce poate, și ce trebuie legislației unui popor, pentru a avea șansă să trăiască, dacă nu expresiunea exactă a geniului său național, se întreabă A. Fouillée (op. citat p. 10).

S'a vorbit de oarecare încercări de internaționalizare a legislației. Vor mai trece multe sute de ani până când un proces început în Chili se va putea rezolvi în Afganistan pe baza aceluiași principii. — Până atunci însă fiecare popor trebuie să se desvolte potrivit firei lui și totodată să aducă în altarul culturii omenești bogăția sufletului său în toate manifestările sale. — Astfel se vor făuri verigile din care se va încheia lanțul care va cuprinde cândva întreg pământul.

După cum arta și în general cultura fiecărui popor nu este decât expresiunea geniului său creator, tot așa și legislația trebuie să fie expresiunea raporturilor juridice care-l cârmuesc la un moment dat. Nu vom putea aduce și noi prinusul nostru de cultură decât

15) Vezi G. Tarde, Les transformations du droit, p. 199.

16) M. Paleologu, Fapta, No. 8, p. 183.

17) Ionescu-Dolj, «Curierul Judiciar» No. 3, 1919.

18) C. Nacu, «Democrația» Nr. 3, p. 140.

19) «Dreptul» 1901, p. 376.

20) «Dreptul» 1905, p. 568. În același sens Al. Degre: Serieri juridice, vol. 4: «Dreptul istoric și dreptul pur».

21) Citat din Coroi, op. citat, p. 84.

22) Laurent vol 1, No. 22.

23) Dissescu, Dreptul, 904, p. 405.

24) Vezi C. Nacu loc. citat și D. Drăghicescu, «Dreptul» 905, p. 4.

atunci când ne vom studia pe noi înșine, când vom diseca și vom cristaliza viața noastră socială în opere de artă și norme de drept.

II. În aprecierea rezultatelor pe care le vom obține din studiul raporturilor noastre sociale, se va ține seamă de progresul pe care l-au făcut noțiunile de dreptate, echitate, morală, unind prin aceasta caracteristica specifică neamului nostru cu elemente general omenești.

III. Codul nostru care are rădăcini adânci în viața poporului român, pe care o guvernează de peste jumătate de veac, nu va putea fi pur și simplu înlăturat.

El ne va furniza principiile generale de drept, care sunt mai mult sau mai puțin comune oricărei societăți omenești.—Astfel structura inextricabilă a raporturilor noastre sociale, «țesutul nostru celular», cum se exprimă Picard²⁵⁾, va fi stăbătită de ideile generoase ale revoluției din 1789.

IV. Se va da o mare importanță Jurisprudenței, acest corectiv al normelor de drept, prin ajutorul căreia legea devine flexibilă și se ridică la nivelul stadiului evoluției sociale. Prin ea «dreptul static» devine mereu mobil și micșorează neîncetat distanța dintre momentul confecționării legii și acela al aplicării ei.—Jurisprudența la noi e cu atât mai importantă cu cât prin ea am reușit să aclimatizăm normele de drept, aduse din codul francez.

* * *

Prin prisma principiilor de mai sus, prin muncă neîntreruptă și minuțioasă, vom ajunge să facem operă trainică și cu folos.

V. G. BELDIE

Magistrat
Tribunalul Tecuci.

Ce lege se aplică în cazul când apelul a fost declarat înainte de aplicarea legii noi, dar hotărârea s'a pronunțat sub imperiul legii celei noi?

Curtea de casație sect. I, prin deciziunea No. 298/920, pune următorul principiu :

«Atunci când o acțiune se găsea introdusă și judecată la prima instanță în momentul când intervenise o modificare în legislațiune, hotărârea obținută constituie un drept câștigat pentru părți și ele pot deci urmări desăvârșirea judecății, conform legilor de procedură în vigoare, când hotărârea a fost pronunțată, fără a li se putea aduce o atingere în drepturile lor prin aplicarea dispozițiilor procedurale din legea nouă».

Se menține prin această deciziune principiul că legile privitoare la organizarea jurisdicțiilor, competenței și procedurii au efect retroactiv, dispozițiune care la noi este formal exprimată în art. 742 pr. c.

De altfel, legiuitorul din 1900, nu a scăpat din vedere că, în expunerea de motive, să dea dispozițiilor de procedură caracterul legilor de ordine publică, și de aci retroactivitatea tuturor

dispozițiilor procedurale este de ordine publică.

Legea asupra drepturilor proprietarilor din Aprilie 1903 cuprinde dispozițiuni care reglementează raporturile dintre proprietar și chiriaș, dar mai cu osebire foarte multe dispozițiuni cu caracter procedural.

Atunci, consecința firească ar fi ca toate actele de procedură încuviințate și îndeplinite sub imperiul legii vechi să și producă toate efectele sale; iar cele neîndeplinite în orice cauză sau instanță să se îndeplinească după orânduelile și formele procedurii în vigoare.

Și acest principiu la noi este expre formulat în art 742 al. 2 pr. c. care obliga pe cei cari au continuat un proces sub imperiul unei proceduri vechi, în cursul aceleiași instanțe, de la data promulgării noii legi de procedură toate actele de procedură să fie îndeplinite potrivit legii noi. (Glasson, vol. I, ed. II, pag. 14).

Căile de atac ale unei hotărâri: apel opoziții recurs etc. care sunt reglementate și acordate de procedura civilă, sunt întotdeauna acelea pe care le prevede legea în vigoare în momentul pronunțării hotărârei, iar nici decum acelea pe care le prevedea legea care era în vigoare în momentul introducerii acțiunii sau apelului.

Legea asupra drepturilor proprietarilor, care conține asemenea dispozițiuni, de oarece micșorează termenele de atacat hotărârile, ridică dreptul de opoziție, dispune termenul și felul cum se vor judeca aceste acțiuni, arată caracterul procedural al dispozițiilor ce cuprinde și deci părțile nu pot avea drepturi câștigate în privința formelor și jurisdicțiilor pe care legea le instituește într'un interes public (Huc, I, 83; Glasson, I, ed. II, p. 12).

În speța noastră, acțiunea fusese intentată în momentul când legea asupra drepturilor proprietarilor era suspendată, iar apelul fusese introdus potrivit dreptului comun, însă legea proprietarilor s'a repus în vigoare în timpul când apelul era pendinte înaintea tribunalului. Deci când se pronunță tribunalul, era în vigoare legea proprietarilor.

Această sentință se putea da cu opoziție? Curtea de Casație consideră ca drept câștigat faptul că, a doua instanță era investită după legea veche și că deci căile de atac pe care tribunalul trebuia să le aibă în vedere erau cele pe care le acorda legea din momentul introducerii apelului, iar nu cele din momentul pronunțării hotărârei.

Credem că fără temei Curtea de Casație a considerat ca drepturi câștigate pentru părți aceste împrejurări, când în aceeași decizie pune principiul că legile de procedură au efect retroactiv, și deci sunt de ordine publică, și pune și principiul cu totul contrariu celui dintâi că, dacă

²⁵⁾ Ed. Picard, op. citat, p. 27.

instanța este investită după legea veche, chiar dacă în cursul judecării legea se schimbă, pentru părți sunt drepturi dobândite. (În sensul nostru Glasson, vol. I, pag. 15).

Art. 1 din codul civil este aplicabil numai la fondul dreptului și nu are nimic contradictoriu cu art. 742 pr. c., relativ la forma cu care se pot realiza drepturile părților.

I. D. TOMESCU

Avocat, Slatina

INALTA CURTE de CASAȚIE și JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 18 Noiembrie 1919

Președinția d-lui AL. D. DOBRICEANU, Președinte
Decizia No. 403

Legea generală a vămilor. — Art. 448 din tarif. — Decretul-lege No. 189/1919. — Contravenție petrecută anterior decretului. — Ce caracter are decretul? — Efect retroactiv. — Art. 11, al. 1 din legea generală a vămilor.

După dispozițiunile art. 11, al. 1 din legea generală a vămilor sunt prevăzute ca prohibite la import orice mărfuri prevăzute în tariful vamal ca prohibite. Art. 448 arată ca prohibite la import între altele și titlurile externe. Decretul-lege No. 188 din 15 Ianuarie 1919, dat pe cale interpretativă, consideră ca titluri străine și ori și ce monedă străină, ca ruble, coroane austriace, etc.

În speță, deși abaterea la legea vamală s'a comis anterior decretului-lege, însă, prin faptul că decretul-lege nu crează o dispozițiune nouă, ci numai lămurește sensul și sfera de întindere a noțiunii «titluri străine» din art. 448 al tarifului vamal, el are efect retroactiv și deci urmează a se aplica și faptelor petrecute ulterior existenței textului ce se interpretează.

Asupra motivului I de cazare,

«Violare și greșită interpretare a art. 193 al. 8 din legea «vamală», a art. 449 din tariful vamal și exces de putere;»
«a) Tribunalul prin sentința supusă recursului, consideră faptul meu ca o contravenție la dispozițiunile «titlurilor» de lege, iaf interpretarea ce o dă Tribunalul constituie o violare a dispozițiilor art. 12 al. 3 din legea vamală care prescrie că: orice prohibițiune la import trebuie stabilită printr-un decret regal supus ratificării Corpurilor legiuitoare, «în cea mai apropiată sesiune».

«În speță, în momentul săvârșirii pretenției contravențiuni (16 Noiembrie 1916), nu există decât o simplă instrucțiune ministerială, care nu putea înlocui Decretul Regal care prohibește importul rublelor și care a apărut tocmai în Ian. 1919 și deci el nu poate avea efect retroactiv, de oarece, «prin el nu se interpretează, ci se crează o nouă prohibițiune a importului rublelor, prohibițiune ce nu există până atunci în tariful vamal (art. 448 din tarif).

«Pe de altă parte, legile interpretative nu, se pot aplica cu efect retroactiv la fapte anterioare promulgării lor, atunci când e vorba de o lege fiscală de strictă interpretare și cu caracter penal, sau quasi penal (în speță amenda trans-formându-se în închisoare în caz de insolabilitate. art. 194 l. vamală).

«b) Prohibițiunea de import din decretul regal a rublelor «Romanov» care de altfel au avut și au curs legal în Basarabia, nu ar putea avea caracterul de lege interpretativă și din punctul de vedere că art. 448 din tarif prevede prohibi-

«țiune la import a losurilor, biletelor de loterii și altele iar «nu și a monedelor căci oricare ar fi sfera de întindere a «înțelesului cuvântului «titluri» bilete de loterii, etc. nu se «poate aplica la hârtia monedă.

«Prin urmare, decretul lege de fapt și de drept nu face decât să întindă la un nou caz prohibițiunea din art. 448 al «tarifului, dispozițiune aplicabilă numai pentru viitor, nu însă «și pentru trecut».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că Trib. Ismail—instanța de trimetere în urma casărei sentinței Trib. Cetatea-Albă pentru rea constituire a instanței—a respins apelul recurentului făcut contra deciziei direcțiunei generale a vămilor cu No. 18.949/1919, prin care a fost condamnat la 5.000 lei amendă și confiscarea sumei de 55.771 ruble Romanov, ce a încercat a trece de contrabandă pe la punctul Bugaz din județul Cetatea-Albă;

Având în vedere că trib. Ismail, în darea acestei soluțiuni se întemeiază pe dispozițiunile art. 448 din tariful vamal și al decretului-lege No. 188 din 15 Ianuarie 1919, aplicat cu efect retroactiv;

Considerând că după dispozițiunile art. 11, al. 1 din legea generală a vămilor, se prevede că sunt prohibite la import orice mărfuri prevăzute în tariful vamal ca prohibite;

Că prin tariful vamal, în art. 448, se arată ca prohibite la import, între altele și titlurile străine;

Considerând că prin «titluri străine», potrivit dispozițiilor decretului No. 188 din 15 Ianuarie 1919, dat pe cale interpretativă, se înțelege și orice monedă străină ca: rubla rusească, coroana austriacă, etc.;

Considerând că, deși acest decret este dat la 15 Ianuarie 1919, posterior comiterii contrabandei, prin el lămurindu-se numai sensul și sfera de întindere a noțiunii «titluri străine» din art. 448 al tarifului vamal, fără a adăuga sau a crea ceva nou peste conținutul ce degaja noțiunea de titluri străine, el are efect retroactiv, putându-se aplica și cazurilor cari l-au precedat, dar cari sunt petrecute ulterior existenței textului ce se interpretează;

Că în speță, deși faptul de contrabandă s'a petrecut în Noiembrie 1918, iar decretul interpretativ a fost dat în Ianuarie 1919, bine tribunalul și-a întins aplicațiunea și în cazul de față, astfel că motivul este nefondat;

Având în vedere, în fine, că în ce privește cel de al doilea motiv, recurentul a declarat că nu-l mai desvultă, nici nu-l mai susține.

Pentru aceste motive, în virtutea legii, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL PRAHOVA SECȚIA I

Audiența dela 25 Octombrie 1919

Președinția d-lui G. VENERT, Judecător

Gustav Toik cu L. Nastasescu

Opoziție.—Retragerea opoziției.—Ce efect are.—Menținerea sentinței dată în lipsă.— Art. 111, 150 și 157 procedura civilă.

Opoziția este o cale de retractare a hotărârii date în lipsă, conf. art. 111 pr. civ. care face parte din categoria căilor de atac al hotărârilor și deci primul cuvânt îl are oponentul în conformitate cu art. 150 pr. civ. privitor la judecarea cererilor reclamantului în lipsa părâtului. Prin faptul retragerei opozițiunei, situațiunea și caracterul opozițiunei nu poate fi schimbat, și prin urmare dacă oponentul face în instanță declarația că-și retrace

opozitia, urmează că rămâne să-și producă efectul sentința dată în lipsă, conf. art. 157 pr. civ., iar nu că această sentință este desființată, inexistentă.

S'au ascultat d-nii avocați Manolescu pentru oponent și d-l Mitu Ștefănescu pentru reclamant.

Tribunalul,

Asupra opozițiunii făcută de Gustav Tocik din Plocești cu petiția înreg. la No. 22093/919 în contra sentinței civile a acestui Tribunal cu No. 198 din 15 Noembrie 1918;

Având în vedere susținerile și declarațiunile părților și actele aflate la dosar;

Având în vedere că prin sentința opozată Tribunalul, în lipsa părătului, oponent, și pe temeiul probelor administrate de reclamantul I. Năstăsescu, a admis în parte acțiunea acestuia din urmă înreg. la No. 2102 din 1918, a declarat reziliat contractul de vânzare — cumpărarea moșiei Plătăreasa, zisă și Dăneasa, intervenit între oponent ca vânzător și reclamant ca cumpărător, în temeiul actului provizoriu datat 28 Noembrie 1917, transcris sub No. 288/917, obligând pe oponent la restituirea către reclamant a sumei de lei zece mii, primită la facerea actului, cu 2000 lei daune și 6300 lei cheltuieli, și a respins ca nesustinută cererea reconvențională a părătului introdusă cu petiția înreg. la No. 11029/918;

Având în vedere că în ședința Tribunalului dela 23 Octombrie 1919, mai înainte de orice discuțiune, oponentul Gustav Tocik, având cel dintâi cuvântul a declarat că-și retrage opoziția ce a făcut în contra sentinței menționate mai sus, pe care dă mulțumire și ale cărei dispozițiuni înțelege să le execute întocmai, cerând Tribunalului să ia act de această declarațiune;

Având în vedere că la aceeași ședință, reclamantul I. Năstăsescu, sub imboldul vădit al aceluiași interes, care a călăuzit de sigur și pe oponent la retragerea opozițiunii sale, și care are la bază creșterea bruscă și excesivă a valorii imobilelor în scurtul interval de timp dela introducerea acțiunii și opozițiunii și până la termenul judecării acesteia din urmă, împrejurare de fapt care, derivând dintr-o stare de criză economică cu totul neprevăzută, dă loc în aplicațiunea principiilor de drept la situațiuni juridice asemenea neintrevăzute, a declarat și dânsul că-și retrage acțiunea în discuțiune asupra căreia a obținut sentința dată în lipsa oponentului, și, invocând în favoarea sa efectul devolutiv al opozițiunii, care investește din nou instanța cu judecarea afacerii, a cerut tribunalului să constate că declarațiunea sa primează, de oarece, în virtutea efectului menționat al opozițiunii, hotărârea dată în lipsă ar fi considerată deplin drept ca inexistentă, iar instanța redeschisă pentru ambele părți, care s'ar găsi exact în aceeași situațiune în care se găseau înainte de pronunțarea sentinței dată în lipsă, așa că reclamantul, urmând să aibă cel d'intâi cuvântul în instanța de opozițiune, declarațiunea sa urmează să fie primită de tribunal cu precădere, iar aceia a oponentului înlăturată ca tardivă;

Având în vedere că această argumentare a reclamantului nu poate fi primită de tribunal pentru următoarele motive:

Considerând, într-adevăr, că din oricare punct de vedere ar fi privită opozițiunea, fie în formă, ca o cerere de legarea unei instanțe, la fel cu acțiunea, apelul, recursul, etc., în sensul art. 111 pr. civ., fie din punct de vedere al efectelor ei, ca o cale de retractare a hotărârei dată în lipsă, făcând parte din categoria căilor de atac ale hotărârilor, în sensul cum obișnuir

se privește, primul cuvânt în instanța de opozițiune nu poate să aparțină decât oponentului, care a introdus-o înainte instanței și care urmează să pledeze cel d'intâi asupra admisibilității ei ca formă și ca fond;

Că dacă sub imperiul vechiei legi de procedură civilă, anterioară anului 1900, care împărțea în două instanța de opozițiune, se discută în doctrină chestiunea de a se ști dacă, după pronunțarea hotărârei de admitere în principiu a opozițiunii părătului, instanța fiind astfel din nou deschisă, primul cuvânt în judecarea fondului trebuia să fie dat reclamantului inițial sau oponentului, motivul acestei discuțiuni stând mai ales în faptul redacțiunii nu atât de categorice ca astăzi a vechiului art. 160 pr. civ. privitor la judecarea cererilor reclamantului în lipsa părătului, această chestiune nu se mai poate pune neidecum sub actuala procedură, care, desființând instanța de admitere în principiu a opozițiunii și lăsând să subsiste numai o singură și unică instanță pentru întreaga cercetare și judecare a acestei cereri, atât în formă cât și în fond, este evident că, în desfășurarea întreagă a acestei instanțe, primul cuvânt cătă să aparțină în totdeauna oponentului, spre a o susține și desvolta din ambele puncte de vedere menționate;

Având în vedere că nu se poate admite, cum a susținut reclamantul în instanță, că în mod automat prin simplul fapt al opozițiunii, hotărârea dată în lipsă ar deveni ipso jure inexistentă, iar instanța repusă pentru ambele părți exact în situațiunea anterioară hotărârei opozate, de oarece aceste consecințe ale efectului devolutiv al opozițiunii nu pot fi înțelese și întinse peste limitele determinate de rațiunea însăși a opozițiunii. Că, într-adevăr, legiuitorul procedural, creind această cale de retractare a hotărârei dată în lipsă, în interesul și favoarea exclusivă a părții care a lipsit la ziua judecării și în contra căreia s'a dat hotărârea în lipsă, numai în limitele și măsura acestui interes urmează să fie înțelese și privite consecințele sau arătate ale efectului menționat al opozițiunii. Că, prin urmare, numai atât timp cât oponentul, prezentându-se în instanță, are interes a-și susține opozițiunea, și pune concluziuni pentru admiterea ei, hotărârea dată în lipsă poate fi considerată ca inexistentă, iar instanța repusă în situațiunea anterioară acestei hotărâri, urmând ca în judecarea opoziției procedura să reînceapă din punctul în care se afla când a lipsit oponentul, conform dispozițiunii din actualul art. 157 pr. civ.;

Având în vedere că această soluțiune era admisă și sub legea veche de procedură, în timpul aplicațiunii căreia autori ca Tocilescu (Proc., vol. 3, p. 46) arată că-ar fi eronat să se creadă că simplul act al opozițiunii ar putea avea de efect să desființeze deplin drept hotărârea dată în lipsă și că numai după ce hotărârea de admitere în principiu a opozițiunii a fost pronunțată și oponentul a pus concluziuni în fond, efectul sus arătat urmează să se producă;

Considerând că, astfel fiind, dacă la termenul fixat pentru judecarea opoziției, părătul oponent, care urmează a avea cel d'intâi cuvântul, în loc să-și susțină opoziția, declară că și-o retrage, sentința dată în lipsă nu poate fi considerată ca neexistentă, iar lucru judecat printr'ansa și pe care oponentul, în cazul în discuție, a declarat că înțelege să-l respecte, urmează să-și producă toate efectele, cu atât mai mult cu cât, în acest caz, prin sentința în lipsă susarătată s'a admis numai în parte acțiunea reclamantului Năstăsescu, astfel încât, dacă s'ar permite numitului să-și retragă acțiunea, astăzi, în opozițiunea făcută de parât, s'ar lovi în drepturile câștigate ale acestuia din urmă și s'ar crea, cu acest chip, o situațiune mai bună recla-

mantului, în urma opoziției pârâtului, ceea ce este inadmisibil față cu principiile arătate mai sus și cu chiar normele fixate de legiuitor în materia desistărei prin art. 260 pr. civ.;

Că, dar, tribunalul urmează a lua act de declarațiunea oponentului, a menține sentința opozată și a înlătura ca inoperantă declarațiunea făcută de reclamant;

Având în vedere că în subsidiar reclamantul a cerut ca, în cazul în care tribunalul nu ar admite modul său de a vedea sus arătat și ar lua act de declarațiunea oponentului de retragerea opoziției, să l'oblige pe acesta la plata cheltuelilor de judecată ce a fost nevoit să facă în cursul opozițiunii și pe care le cifrează la suma de una mie lei, justificându-le cu chitanțele ce a depus la dosar;

Având în vedere că tribunalul, apreciind asupra acestei cereri a reclamantului, o găsește întemeiată și, în consecință urmează a o admite ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d. judecător de sedință Al. Gânțoiu, tribunalul ia act de declarațiunea oponentului că-și retrage opoziția. Menține sentința dată în lipsă. Constată că declarațiunea recl. este inoperantă. Condamna pe oponent la cheltueli de judecată.

(ss) G. Venert, Al. Gânțoiu.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II CIV. COR.

Audiența dela 26 Aprilie 1920

Președinția d-lui G. EUSTATIU, judecător

G. Bărbuceanu cu M. Bestelei

Sentința civilă No. 264

Contract de locațiune. — Renunțare scrisă dată de chiriaș anterior Decretului-lege din 2 Aprilie 1920. — Nevalabilitatea ei, dacă chiriașul face dovadă, că a fost în necunoștința de fapt și de drept. — Art. 4 din Decretul-lege din 2 Aprilie 1920.

Conform Decretului-lege din 2 Aprilie 1920, chiriașul care a dat declarație că renunță la contractul de închiriere, profită de prelungirea lui, dacă face dovada că și-a dat consimțământul în necunoștința unor anumite împrejurări de fapt și de drept.

În speță, deși chiriașul a dat consimțământul că renunță la contract și se va muta din imobil la sf. Gheorghe 1920, el beneficiază totuși de prelungirea contractului întrucât n'a putut ști că noul decret i s-a face condițiile de plată chiriei mai ușoare ca vechiul decret, care acorda sporul de chirie la chiria care era în curs deja mărită, iar nu la chiria din 1915 ca noul decret.

Tribunalul,

Având în vedere că prin acțiunea de față G. Bărbuceanu, proprietar, domiciliat în București Str. Sf. Constantin No. 13, cheamă în judecată pe M. Bestelei, pensionar, din București, str. Sf. Constantin No. 13, etaj I, pentru ca în conformitate cu legea proprietarilor și cu decretul-lege privitoare la închiriere, să se hotărască de către Tribunal, cu execuția provizorie, pe ziua de 23 Aprilie 1920 st. v., evacuarea apartamentului ce pârâtul ocupă cu chirie în imobilul mai sus arătat pe baza contractului de închiriere;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază dreptul său pe disp. decretului-lege al chiriilor dela 2 Aprilie

1920, susținând că chiriașul nu mai avea nici un titlu, nici un drept de a mai beneficia de sus zisul apartament, întrucât a declarat în scris, pe contract, că dela Sf. Gheorghe va părăsi casa ce o ocupă;

Având în vedere că pe temeiul art. 4 din D. lege dela 20 Aprilie 1920, defendorul chiriaș, la rândul său, cere a se declara fără nici un efect declarațiunea de renunțare la prelungire și a se declara prelungit contractul, conform art. 1 din acelaș decret-lege, până la 1922, cerere care fiind declarată comună cu cererea proprietarului, urmează a se judeca împreună;

Având în vedere că contractul de locațiune intervenit între părți expiră la 23 Aprilie 1920, iar declarațiunea chiriașului fiind dată la 31 Ianuarie 1920, urmează să discutăm valoarea juridică a acestei declarațiuni;

Având în vedere că în momentul dărei declarațiunii raporturile între proprietar și chiriaș erau reglementate de decretul-lege No. 4881 din 19 Noembrie 1919 care, prin aliniatul ultim al art. 1, prevedea că acei ce au făcut proprietarului declarațiune că renunță la contractul lor, nu vor putea reveni asupra acestei renunțări; că această dispozițiune precisă a fost înlocuită prin decretul-lege actual, prin art. 4, care prevede că beneficiază de prelungirea închirierilor și chiriașii care, anterior publicării lui, au dat declarațiuni scrise de renunțare, sub condițiunea de a dovedi că au fost în necunoștința unor anumite împrejurări când au dat o asemenea declarațiune;

Având în vedere că decretul-lege din 2 Aprilie 1920, animat de cel mai larg spirit de echitate, a întins cauzele care fac ca consimțământul să fie considerat ca nevalabil atunci când a fost dat prin eroare, smuls prin violență sau surprins prin dol, cuprinse în art. 953 c. c. înscriind în art. 4 principiul că consimțământul trebuie, de asemenea considerat ca nevalabil dat, ori de câte ori se stabilește în fapt că partea care l-a dat nu a cunoscut întinderea drepturilor, dându-se astfel judecătorilor putința de a se substitui dorinței și intențiunii părților pentru a aprecia împrejurările de drept și de fapt când au dat declarațiunile de renunțare la prelungirea contractelor de închiriere;

Având în vedere că chiriașul invoacă în apărarea sa că decretul-lege, care reglementa raporturile între proprietar și chiriaș în momentul dărei declarațiunii, prevedea un spor de chirie, cu începere dela 23 Aprilie 1920 de 40% la chiriile dela 3001 lei în sus peste majorarea încuviințată prin decretul lege dela 6 Martie 1919, și din cauză că actualul decret-lege nu încuviințează decât o singură majorare de 40%, calculată la chiria din 1915, sau la venitul constatat la ultimul recensământ sau după alte elemente de comparație pentru imobilele care nu se găseau închiriate la 26 Octombrie 1915, reclamantul conchide că necunoscând dispozițiile avantajoase ale actualului decret-lege, a fost în necunoștința întinderii dreptului său când a dat o asemenea declarațiune;

Considerând că prin decretul-lege din 2 Aprilie 1920 se modifică fundamentul, spiritul și economia decretelor legi anterioare referitoare la chirii, înființându-se jurisdicțiuni arbitrale cu plenitudinea dreptului de a judeca, în caz de reclamațiuni, valoarea locativă a fiecărui imobil, în parte, putând după apreciere să sporească sau să reducă chiria; că, deasemenea, acelaș decret-lege prevede o singură cotă de sporire de chirie cu mult mai avantajoasă decât sporul prevăzut de decretul-lege sub care a fost dată declarațiunea de renunțare, și din cauză că chiriașul în acel moment n'a cunoscut și nici n'a bănuț măcar avantajile acordate lui prin decretul-lege în vigoare, suntem îndreptățiți a conchide că în spiritul acestui decret-lege beneficiază de prelungirea

închirierii imobilului ce-l ocupă și chiriașul M. Beștelei, cu toate că anterior publicării lui a dat declarațiunea scrisă de renunțare ce i se opune, fiind în necunoștința împrejurărilor legale care au survenit;

Văzând și cererea făcută de M. Beștelei care tinde la prelungirea contractului său de închiriere conform normelor în vigoare.

Pentru aceste motive Trib. respinge cererea făcută de Gh. Bărbuceanu pentru evacuarea apartamentului ocupat de M. Beștelei.

(s) G. Eustațiu

Grefier, (s) Iordănescu

Comisiunea arbitrală a ocolului II, București

Sedința publică din 24 Mai 1920

Președinte V. SOLACOLU, jude-președinte ocolul II
H. tărărea No. 170

Decretul-lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași din 2 Aprilie 1920. Societate. Dreptul ei de a sta în instanță fără îndeplinirea formelor de constituire, când constitutorii ei se prezintă în instanță și cu calitatea de coproprietari în imobil. Contract de închiriere. Cerere de reziliere pentru alte motive decât cele enumerate în art. 5 din Decretul-lege din 2 Aprilie 1920. Incompetința comisiunii arbitrale. Contracte de închiriere cari la aplicarea Decretului-lege se găseau încheiate între chiriașul principal și subchiriaș. Nulitatea lor de drept. Majorarea chiriei peste sporul legal de 40 sau 75%. Dacă reclamantii pot pretinde sporul acesta fără a face notificarea în termenul de 15 zile dela promulgarea legii. Contracte de închiriere în curs. Dacă sporul de 40 sau 75% ca și majorarea chiriei se aplică și acestor contracte în curs. Art. 1, 5, 6, 9, 25, 30 și 38 din Decretul-lege dela 2 Aprilie 1920.

1) O societate (în speșă Creditul Imobiliar) chiar dacă nu a îndeplinit toate formalitățile de constituire poate sta în instanță când se stabilește că ea se prezintă alături de alții și în calitate de coproprietari, dat fiind că în această calitate de coproprietari, fiecare din ei pot exercita acțiunile ce decurg din actul de proprietate al imobilului indiviz.

2) Comisiunile arbitrale sunt incompetente a judeca cererile de reziliere de contracte de închiriere bazate pe alte motive decât cele enumerate de art. 5 al Decretului-lege din 2 Aprilie 1920.

3) Conform art. 30 al. 3 al Decretului-lege din 2 Aprilie 1920, contractele care la publicarea Decretului-lege se găsesc încheiate între chiriașul principal și subchiriaș, sunt nule de drept, rămânând în vigoare între proprietarul imobilului și cel ce se folosește de fapt de imobil, și această nulitate se declară contradictor cu chiriașii principali, comisiunea arbitrală ne putând lua act de opunerea lor față de litera categorică a art. 30 din Decret, restricțiunile și regulile acestui Decret fiind conf. art. 38 de ordine publică.

4) Chestiunea sporurilor de chirii este reglementată de art. 6 și 9 al Decretului-lege din 2 Aprilie 1920, în sensul că, art. 6 vizează cazul când proprietarul este nemulțumit pe sporul legal și crede că i se cuvine o chirie mai mare, pentru care i se acordă un termen de o lună dela promulgarea Decretului pentru a reclama sporul la comisia arbitrală, iar art. 9 vizează cazul proprietarului care înțelege a reclama numai sporul legal, caz în care trebuie a face o notificare în 15 zile dela promulgarea Decretului-lege, și aceste texte se armonizează perfect între ele, privind însă ipoteze deosebite;

Că legiuitorul a înțeles că art. 6 și 9 privesc ipoteze deosebite, este și faptul că pentru sporul legal proprietarul care a pierdut termenul de notificare pentru un câșt, poate face notificare pentru celelalte câșturi, pe când art. 6 al. 10 spune categoric că cererile celor ce pretind majorarea de chirii sunt inadmisibile dacă nu vor fi făcute în termen de o lună dela publicarea Decretului¹⁾

5) Chestiunea sporirii chirilor este reglementată de art. 6 din Decretul-lege, care prevede că, cu începere dela Sf. Gheorghe 1920, chiriiile anuale pentru imobilele din art. 1, vor fi cele constatate la Sf. Dumitru 1915 fie că astăzi ar fi mai mari, fie că ar fi mai mici; dacă acest articol ne trimete la art. 1, o face numai spre a se vedea pentru cari imobile se obiectează această regulă și anume pentru imobilele urbane sau rurale, afectate locuințe sau pentru orice altă destinațiune publică sau particulară; că această intenție a legiuitorului de a fixa o bază de chirie pentru toate imobilele, aplicându-se apoi sporul legal la toate contractele indiferent de data expirării, reese clar din art. 6 al. 3 care spune că proprietarii sau locatori pot spori chiriiile constatate la 26 Octombrie 1915, și mai departe în al. 7: sporurile de mai sus se calculează asupra chiriei anuale constatată la 26 Oct. 1915, și se aplică deopotrivă la toate închirierile de oricine, sub orice formă și la ori ce dată vor fi făcute, nementionându-se de data expirării contractelor, care rămâne aceea din contract;

Prin urmare, sporurile de chirii, în condițiunile și pentru termenul prevăzut de art. 6, adică până la Sf. Gheorghe 1922, se aplică de o potrivă la toate contractele, indiferent când ele ar expira, și nu se poate susține că aplicând sporul la contractele în curs s'ar viola legea părților, știut fiind că dintr'un interes de multă morală socială, legiuitorul prin acest decret nu a finit seamă nici de legea părților, nici de hotărârile judecătorești rămase definitive, dar neexecutate.

S'au ascultat d-l avocat Armand Iliescu pentru reclamantii: «Societatea Creditului Imobiliar» și Jean Feder personal, și d-l avocat Anghel Dumitrescu pentru părăți moștenitorii Djaburov și Firma Moscu Iancovici & Co.

Comisiunea deliberând,

Asupra acțiunei de față prin care soc. «Creditul Imobiliar» reprezentată prin mandatar și membru fondator Jean Feder, și Samy Rosen și Jean Feder personal, cere: 1) a se declara nul contractul de închiriere intervenit între Ana Vanic fosta proprietară a imobilului din Calea Victoriei 72 bis și moștenitorii Djaburov conform art. 30 al decretului lege combinat cu 38 al legii măsurilor excepționale; 2) a se constata nulitatea contractului de subînchiriere intervenit între moștenitorii Djaburov și firma Iancovici conform art. 30 al decretului-lege din 2 Aprilie 1920, și a se da o hotărâre de expedient în sensul declarațiunei scrise depusă la dosar și 3) a se fixa chiria magazinului din fundul prăvăliei din Calea Victoriei 72 bis ocupat actualmente de moștenitorii Djaburov;

Având în vedere că Comisiunea, în primul rând, consideră pe soc. «Creditul Imobiliar» în toate drepturile de a sta în instanță și nu au a controla formalitățile de constituire ale societății dat fiindcă ea se prezintă alături de altă parte în calitate de coproprietari ai imobilului închiriat părților, prin cumpărarea dela Ana Vanic, și bine sau rău constituită, dreptul de proprietate nu-l poate discuta chiriașii, dat fiind, că fiind toți coproprietarii, în instanță fiecare din ei puteau exercita

1) Astfel o asemenea acțiune intentată la 3 Mai (2 Mai fiind sărbătoare) este în termen.

acțiunea de față și drepturile reclamanților sunt dar conștințite prin actul de vânzare — cumpărare depus în copie la dosar ;

În ce privește primul punct al acțiunii reclamanților :

Având în vedere că se cere rezilierea unui contract de închiriere pentru alte motive decât cele enumerate de art. 5 al decretului-lege din 2 Aprilie, urmează conform art. 25 același decret-lege, a se trimite afacerea d-lui judecător al ocolului II București, conform art. 30 combinat cu art. 38 al legii excepționale din Aprilie 1916, pentru a se pronunța în cauză, unde părții urmează să facă raționamentele făcute prin notele depuse în scris la dosar ;

În ce privește punctul al II-lea al acțiunii :

Având în vedere că conform art. 30 al. III al decretului-lege din 2 Aprilie, contractele care la publicarea decretului-lege se găsesc încheiate între chiriasul principal și subchirias, sunt nule de drept, rămânând în vigoare între proprietarul imobilului și cel ce se folosește de fapt de dansul ;

Considerând că, în speță, se constată că prin contractul vizat la No. 7344/919 succesorii defunctului Djaburov, părții de astăzi, au subînchiriat lui Moscu Iancovici & Co. prăvălia din Calea Victoriei 72 bis, până la 23 Aprilie 1920, prăvăliea ce o ținea cu chirie dela fosta proprietară Ana Vanic, contract ce astăzi fiind în vigoare ca și la 2 Aprilie 1920, data publicării decretului-lege, conform art. 1 al acestui decret-lege, urmează a se constata nulitatea sa, operată de drept prin efectul art. 30 al decretului-lege și contrar celor susținute de părții prin notele dela dosar, această nulitate se declară contradictor cu părții chiriași principali, comisiunea neputând a lua act de opunerea lor față de litera categorică a art. 30 al decretului-lege, restricțiunile și regulile acestui decret-lege fiind conform art. 38 de ordine publică ;

Că astfel fiind constatându-se această nulitate urmează ca comisiunea să ia act de declarațiunea scrisă depusă la dosar și semnată de Moscu Iancovici deoparte și reclamanții de alta, și a se pronunța, obligând pe firma Moscu Iancovici & Co. (Magazinul deux mille Fleurs) a plăti conform angajamentului anual o chirie de 25.000 lei anual pentru prăvălia ce ține cu chirie în Calea Victoriei 72 bis, direct reclamanților cu care prin efectul nulității contractului de subînchiriere, au rămas în raport direct cu proprietarii, și fără discuțiune acest angajament nu privește pe părții moștenitorii Djaburov, spre deosebire de nulitatea constatată mai sus care le este opozabilă, nefiind *res inter alios* ;

În ce privește punctul III-lea din acțiune de a se fixa chiria magazinului de covoare și obiecte orientale situat în fundul prăvăliei ce a fost închiriată firmei Iancovici, majorându-se față de importanța și situația imobilului :

Având în vedere că părții moștenitori Djaburov prin avocatul lor, prin notele depuse la dosar, arată că reclamanții nu pot pretinde acest lucru întru cât nu a făcut notificare în 15 zile dela promulgarea legii, la care reclamanții a arătat că a făcut notificare într'un alt dosar ;

Considerând că chestiunea sporurilor este regulată de art. 6 și 9 al decretului-lege din 2 Aprilie 1920, art. 6 vizând cazul când proprietarul este nemulțumit pe sporul legal și socotind că i se cuvine o chirie mai mare, i se acordă un termen de o lună, dela publicarea decretului-lege, pentru a reclama comisiei arbitrale, iar art. 9 vizând cazul proprietarului care înțelege a reclama numai sporul legal și atunci trebuie a face o notificare în 15 zile dela promulgarea decretului

lege. Ambele aceste texte ale decretului-lege se armonizează perfect, ele însă privesc ipoteze deosebite, după cum de altfel explică și unul din făuritorii legii d-nul Corneliu Botez ;

Că legiuitorul a înțeles că art. 6 și 9 privesc ipoteze deosebite este și faptul că, pentru sporul legal, proprietarul care a pierdut termenul de notificare pentru un câștiu, poate face notificare pentru celelalte câșturi, pe când art. 6 al. 10 spune categoric, că cererile celor ce pretind majorarea chiriei sunt inadmisibile, dacă nu vor fi făcute în termen de o lună dela publicarea decretului-lege ;

Că astfel fiind Comisiunea constată că reclamanții întindând acțiunea la 3 Mai, sunt în termen a cere majorarea chiriei ;

Având în vedere că părții obiectează, în al doilea rând, că contractul de închiriere fiind în curs, nu se poate aplica sporul și deci prin afortiore nici majorarea chiriei ;

Considerând că decretul-lege din 2 Aprilie 1920, menit după titulara sa, a regula raporturile dintre proprietari și chiriași a reglementat în linii generale trei mari chestiuni și anume : 1) chestiunea prelungirii închirierilor, pentru a veni în ajutorul chiriașilor ; 2) chestiunea sporirii chirii fixându-se o bază pentru toate contractele asupra cărora să se aplice sporurile ; 3) chestiunea proprietarilor ce se pot muta în imobilele lor ;

Considerând că chestiunea sporurilor de chirii este fixată prin art. 6 al decretului-lege, care spune în mod categoric și general că, cu începere dela Sf. Gheorghe 1920, chirii anuale, pentru imobilele prevăzute la art. 1 vor fi cele constatăte la Sf. Dumitru 1915, fie că astăzi ar fi mai mari, fie că din împrejurările războiului ar fi mai mici. Pune prin urmare acest articol o regulă generală, și dacă ne trimite la art. 1 o face numai spre a se vedea pentru care imobile se edictază această regulă și anume pentru imobilele urbane sau rurale, afectate locuinței sau pentru orice altă destinație publică sau particulară ;

Pentru a vedea că legiuitorul a înțeles să fixeze o bază de chirii pentru toate imobilele, aplicându-se apoi sporul legal în toate, indiferent de data expirării, trebuie a urmări cu atenție art. 6 care în al. II spune : Proprietarii sau locatorii pot spori chirii constatate la 26 Octombrie 1915 și mai departe al. 7 : sporurile de mai sus se calculează asupra chiriei anuale constatate la Sf. Dumitru 1915 și se aplică deopotrivă la toate închirierile, de oricine, sub orice formă, și orice dată ar fi făcute ;

Reiese clar prin urmare că legiuitorul ordonă că toate chirii se întore la 26 Octombrie 1915 și asupra lor se aplică sporirea de 40 sau 75% după cazuri, iar în caz de nemulțumire din o parte sau alta, Comisiunile arbitrale vor statua asupra majorării sau micșorării chirii, menționându-se de data expirării care rămâne aceea din contract, împreună cu toate celelalte clauze, și o rațiune mai mult pentru a se demonstra că aceasta a fost intenția legiuitorului, este și aceea scoasă din ultima frază a art. 6 al. I, care spune că chirii se întore la acele dela Sf. Dumitru 1915, indiferent că astăzi ele vor fi mai mari, sau că din împrejurările războiului or fi mai mici, a voit legiuitorul prin urmare a pune capăt și abuzurilor și nedreptăților și a ordonat pentru o rațiune superioară, o singură bază pentru toate închirierile de imobile prevăzute la art. 1 al decretului-lege. Dacă legiuitorul ar fi înțeles că nu se aplică sporul la contractele în curs, ar fi spus astfel în art. 6 : cu începere dela Sf. Gheorghe 1920, chiriile

anuale pentru imobilele prevăzute în contractele din art. 1. . . . etc ;

Având în vedere că nu se poate susține, cum unii susțin, că a se aplica sporul contractelor în curs, înseamnă a se călca legea părților, dat fiindcă legiuitorul nu a voit a ține seamă nu numai legea părților, dar nici de hotărârile judecătorești definitive, purtând titlul executoriu ;

Intr'un interes de multă morală socială, legiuitorul a edictat măsurile din decretul-lege în vigoare și este destul a se citi, frumosul referat al d-lui ministru de justiție care, urmează decretului-lege, care nu a ținut socoteală după cum se vede din citirea lui, decât de interesul general, iar nu particular al fiecăruia ;

Toate închirierile prin urmare se întorc la chiria dela Sf. Dumitru 1915, și în orice contracte, de oricine, sub orice formă și la orice dată ar fi făcute. Asupra acestei chirii se aplică sporurile respective, iar în caz de nemulțumire Comisiunile arbitrale vor decide majorarea sau micșorarea ; și mai departe, în cazul când imobilul nu era închiriat la acea dată, chiria de bază o va fixa comisiunile arbitrale ;

Termenul închirierii rămâne cel din contract ca și celelalte clauze ;

A se mai susține, prin urmare, că la contractele în curs nu se aplică sporul, înseamnă a călca voința legiuitorului, și pentru a termina demonstrația să terminăm cu un exemplu :

Care va fi în teoria celor ce susțin tema de sus, situația unui proprietar care la 1914 a făcut un contract pe 10 ani, față de situația unui proprietar care la aceeași epocă a făcut un contract numai pe 5 ani. Primul nu va primi sporul, tocmai pentru că arată că nu este speculant, iar celui de al doilea i se va da spor „pentru că nu este contractul în curs ! ;

Că astfel fiind, Comisiunea câtă a decide că la toate contractele de închiriere se aplică sporul în condițiunile art. 6 al decretului-lege ;

Considerând că în speță se constată că astăzi pârâții moștenitorii ai defunctului Djaburov, ocupă cu chirie un magazin prăvălie în fundul celei din Calea Victoriei 72 bis, unde are instalată o expoziție de covoare și obiecte orientale. În pozițiunea cea mai centrală din cel mai central cartier al capitalei, întreprinde unul din cele mai rentabile comerțuri, cartierul fiind frecventat de cea mai de elită și cu dare de mână lume, celace face pentru Comisie a aprecia că situația materială a pârâților este bună și în posibilitate a plăti o chirie

mai mare, firma Djaburov fiind o veche și bine introdusă firmă, și atunci fiindcă în comerțul ce întreprinde nu întâlnește concurenți, având și titlul de : furnizori ai Curței Regale, după cum reiese din ștampilele întrebuițate ;

Considerând că pe de altă parte, comisiunea constată din actele depuse la dosar, că societatea reclamantă este constituită pentru unul din cele mai frumoase și utile scopuri astăzi și anume pentru construire de imobile, avansuri pentru acelaș scop proprietarilor de locuri virane, fabricarea de materiale pentru construcții, etc., societăți ce trebuiesc încurajate ;

Că din aceleași acte se constată că deși reclamantii au investit un capital de lei 2.700.000, pentru aceste imobile totuși, față de chiriile derizorii ce chiriașii plătesc, exercitând totuși comerțurile cele mai rentabile, venitul nu este decât circa 60.000 lei ;

Având în vedere că astfel fiind, Comisiunea, neavând alte elemente de apreciere, câtă a fixa de comun acord cu avizul d-lui delegat al fiscoi, că chiria de bază la 26 Octombrie 1915, este aceea arătată în contractul de închiriere în curs, adică de lei 15.000 anual, din care scăzându-se partea cuvenită pentru prăvălia lui Iancovici, apreciază la 7.000 lei chiria de bază pentru magazinul de expoziție, din fundul prăvăliei, ocupat de pârâți, și considerând că sporul de 75% ce s'ar aplica, este prea mic în raport cu cele constatate în fapt de comisiune, hotărăște un spor care să împlinească o chirie de două zeci mii lei anual.

Considerând că obiecțiunea pârâților cum că magazinul fiind în fund, fără eșire în Calea Victoriei, nu poate întru nimic arăta Comisiunii că rentabilitatea comerțului este periclitată, dat fiindcă pârâții au magazinul de desfacere în față, în baza altui contract cu aceiași reclamantii ;

Considerând că pacea a fost propusă fără rezultat la 8 Mai.²⁾

Pentru aceste motive redactate de d-nul membru G. T. Săulescu, Comisiunea, admite acțiunea intentată de societatea «Creditul Imobiliar», Jean Feder și Samy Rosen, etc.

Președinte (s) V. Solacolu.

Membrii (ss) G. Băduțescu ; G. Săulescu.

Grefier (s) Oprescu.

2) Conform art. 22 din decretul-lege, pacea se propune în Camera de Consiliu și este constatată printr'un alt jurnal ce se dă anterior în Camera de consiliu.

REZUMATELE JURISPRUDENȚEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ATLEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelantă : Societatea cooperativă «Mercur» prin d. avocat Ioan G. Cohen.

Intimată : Melanie Koller prin d. avocat M. Westfried.

Legea proprietarilor. — Moștenitorii chiriei trebuie să citească la imobilul închiriat. — Art. 4 al ul. Legea proprietarilor.

a) Conform dispozițiilor art. 4 al. ultim din Legea proprietarilor, locatarul, sublocatarul ca și cesionarul contractului de închiriere sunt considerați ca având domiciliul lor obligatoriu la imobilul închiriat, și această dispozițiune își are explicațiunea pe împrejurarea, ca

schimbările de domiciliu ale chirieșului să nu poată face ca proprietarul să fie în imposibilitate de a-și valorifica drepturile ce are pentru plata de chirie, fie în sfârșit pentru orice alt drept rezultând din contractul de închiriere.

Această obligațiune pentru chirieș se resfrânge și asupra moștenitorilor, căci nici un text de lege nu prevede contrariu ; prin urmare, în speță, contestatoarea fiind moștenitoarea defunctului chirieș deși are un alt domiciliu, însă conform legii, ea a fost bine citată la imobilul închiriat. — (Curtea de Apel București, secția I, decizia civilă No. 55 din 22 Martie 1920, prin care s'a admis apelul contra sentinței civile No. 6/920 a Trib. Ilfov. secți II civ. corec.)

Apelantă: Societatea generală de asigurare «Națională» prin d. avocat Isaia G. Ionescu și V. Cofrescu.

Intimată: Elpidi D. Carvondis, ca moștenitoare al defunctului său soț prin d. avocat Gh. Petrescu.

Asigurări. — Poliță de asigurare. — Convențiune care derogă formal dela art. 43 c. com. — Valabilitatea ei. — Art. 969 c. civil.

Când prin derogatiune formală la art. 43 c. comercial, într-o poliță de asigurare se prevede clauza că, în nici un caz de judecată între Societate și asigurat, societatea nu poate fi obligată la consemnarea despăgubirii, nici la plata de dobânzi, fie pe timpul dela data întâmplării sinistrului până la intentarea acțiunii de către asigurat, fie pe timpul dela intentarea acțiunii și până la rezolvare printr-o hotărâre definitivă a procesului, această convențiune nefiind nici contrară ordinii publice, nici ilicită, ea urmează a fi aplicată, și a avea putere de lege între părțile contractate, conform d. sponzițiilor art. 969 c. civil. — (Curtea de Apel București, secția I, decizia comercială No. 8 din 5 Martie 1920, prin care s'a admis apelul contra sentinței comerciale No. 69/918 a Trib. Ilfov, secția II com.).

SECȚIA II

Apelant: Paul Negulescu.

Intimată: S. Ștefănescu-Galați și alți.

Contract de închiriere — Denunțare Notificarea nefăcută în termenul prescripționat de art. 37 legea măsurilor excepționale. — Ce efect are? — Rezilierea contractului pentru semestrul imediat următor.

Art. 37 din legea măsurilor excepționale d. spune că denunțarea unui contract de închiriere trebuie făcută trei luni înainte de expirarea contractului; în speță fiind făcută cu 14 zile înainte de 23 Aprilie 1917, prin notificare la domiciliul proprietarului, nu însemnează că notificarea e nulă, ci că rezilierea contractului nu se mai poate opera pe 23 Aprilie 1917, ci pe 26 Oct. 1917, căci legea nu oprește ca denunțarea să se facă pe un termen mai mare, adică pe 6 luni., și ca atare, este valabilă pe această dată de 26 Oct. 1917. (Curtea de apel București, Secția II, Decizia civilă No. 110 din 14 Mai 1920 prin care s'a admis apelul contra sentinței civile No. 7/920 a Trib. Ilfov secția II cod civ.).

SECȚIA III

Apelantă: Aspasia Tintulescu.

Intimată: Elisabeta G. Știrbei personal și ca tutoare legală a minorilor săi fii.

Contestație la executare. — Este admisibil dreptul de apel la contestațiile hotărârilor pronunțate după legea proprietarilor? — Soluție afirmativă. — Art. 13 din legea proprietarilor și 402 pr. civ.

Art. 13 din legea proprietarilor prevede că contestațiile la executarea hotărârilor se vor judeca după regulile fixate pentru contestațiile făcute la executarea silită a sentințelor.

În conformitate cu dispozițiunile art. 402 pr. civilă există drept de apel în contra sentinței pronunțate în contestațiunile asupra execuțiunii silită, că, deci în principiu este admisibil apelul și asupra contestațiunilor date conform art. 13 din legea proprietarilor.

Împrejurarea că în art. 13 din legea proprietarilor se prevede că contestațiunile se vor judeca în termen de

cel mult opt zile, denotă un deziderat al legii ca asemenea afaceri să se judece cât mai urgent posibil, iar nu că se poate trage concluzia că aceste contestațiuni nu sunt susceptibile de apel, căci dacă legiuitorul ar fi voit să ridice acest drept, ar fi spus-o categoric; ori, în același aliniat al art. 13 se arată că orice contestațiuni se vor judeca conform contestațiunilor la execuțiunile silită; prin urmare dreptul de apel este admisibil în contestații și incidentul urmează a se respinge. (Curtea de Apel București, secția III, procesul verbal No. 1220 din 11 Mai 1920).

SECȚIA IV

Apelanta reclamantă: Asociația «Dealul Oltului» prin d. avocat Alexandrache.

Apelanta pârâtă: «Societatea dr. Urbeanu» prin d. avocat Petre M. Petrescu.

Vinzare. — Reziliere cu daune. — Dobânzi moratorii. — Se pot ele aplica în caz de desdaunare? — Soluție afirmativă. — Art. 1088 și 1084 și urm. cod. civil.

Dispozițiunile art. 1088 c. civ. care regulează dobânzile moratorii pentru cazul de neexecutarea unei obligațiuni, ce are de obiect o sumă de bani, nu sunt aplicabile la desdaunările ce se pot alocă pentru cazul de neexecutare a unei obligațiuni, ce are de obiect de a face sau de a da un lucru, care nu consistă în bani, care caz este prevăzut de dispozițiunile art. 1084 și urm., după care judecătorii fondului, având toată latitudinea pentru a determina, după aprecierea lor discreționară quantumul desdaunărilor, pot ca principal, să ordone a se plăti și dobânzi ca compliment, calculate de la epoca de când cred, că ele pot deveni, împreună cu principalul, o desdaunare compensatorie a prejudiciului suferit prin neexecutare, fie această epocă anterioară, fie posterior chemării în judecată.

Prin urmare, în speță, fiind o vânzare circa 809 decaltri țică de prune, pe care pârâtă Societatea «Dr. Urbeanu et Comp.» trebuia să o primească de la Societatea «Dealul Oltului» și fiind vorba de rezilierea unei convențiuni cu daune interese, nu se poate aplica decât dispozițiunile art. 1084 c. civ. — (Curtea de Apel București, secția IV, decizia comercială No. 25 din 19 Mai 1920 prin care s'a admis apelul contra sentinței comerciale a Trib. com. Ilfov S. II No. 10/920).

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurant: Primăria Căpitalei, prin d. av. Marinescu Bolintin
Intimată: Ana V. Roseti, prin d-nii av. Trebinschi și C. Angelescu.

Legea rechizițiilor. — Rechiziții în natură făcute de ocupant. — Cine le plătește? — Convenția dela Haga. — Art. 52 al acestei convenții.

Potrivit art. 52 din Convențiunea dela Haga, rechizițiunile în natură nu pot fi cerute comunelor și locuitorilor decât pentru trebuințele armatei de ocupațiune.

Prin urmare, comunele urmează a fi obligate a plăti chirile apartamentelor rechiziționate de armatele de ocupațiune pentru trebuințele lor.

În speță, intimata ocupa, prin îngăduința Ministerului de interne, un apartament în palatul «Monitorului Oficial»; acest local fiind ocupat de armata străină, s'a rechiziționat de înaintea un imobil particular

pentru instalarea dănzei, iar chiria acestuia a fost obligată Primăria Capitalei a o plăti. (Cas. I, deciziunea No. 317 din 5 Dec. 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 471/918 a trib. Ilfov, s. I).

Recurent: Major Titus Maior, prin d-l av. D. Mazălu,
Intimat: St. Dumitrescu, personal.

Chiriaș. — Dreptul de prelungirea contractului de închiriere. — Dacă poate beneficia de acest drept acela care a fost încartiruit cu forța în imobil și tot timpul s'a comportat ca un încartiruit, iar nu ca chiriaș? — Soluție negativă.

Faptul că cineva a ocupat în mod samavolnic un imobil, în baza unui bilet de încartiruire cu plată și că tot timpul șederii sale în imobil s'a comportat ca un cartiruit, iar nu ca locatar, refuzând orice plată de spor de chirie, nu-i dă dreptul de a se considera posterior drept chiriaș și a beneficia de prelungirea contractelor de închiriere, prevăzută în ultimul decret-lege. (Cas. I, deciziunea No. 148 din 31 Martie, 1920, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 141/920 a trib. Ilfov, s. I).

Recurenți: Regina și Alfred Hirschorn, prin d. av. N. Lazăr.
Intimat: I. Otetelișanu, prin d. av. Ilie Ighel Deleanu.

Legea măsurilor excepționale. — Prolungirea contractelor de închiriere. — Dacă se poate renunța la acest drept chiar în momentul închirierii? — Soluție negativă. — Art. 37 din lege.

Art. 37 din legea măsurilor excepționale, prin care se prelungește contractele în curs, sau cele ce se vor încheia, este o dispoziție de ordine publică, în sensul că nu se poate conveni de părți la denunțarea unui contract, chiar la data contractării, de oarece este presupus că nimeni nu poate în mod anticipat și chiar în momentul încheierii unei convențiuni să renunțe la un drept.

Din însăși termenele fixate de legiuitor, în care se pot denunța aceste contracte, rezultă că ele nu se pot denunța decât în cursul executării lor, iar nu chiar în momentul încheierii, căci a admite contrariul ar fi a nesocoti intențiunea legiuitorului de a proteja pe chiriaș, dându-se puțința proprietarului a eluda legea, intrucât în contractele încheiate în timpul legii ar apărea ca o clauză de stil condițiunea renunțării anticipate la beneficiul de prelungire, anihilând astfel dispozițiile luate de legiuitor într'un interes general.

În speță, proprietarul ceruse rezilierea contractului de închiriere pe baza dispozițiunii din contract că ultimii doi ani, 26 Oct. 1919—26 Oct. 1921, era facultativ atât pentru dănsul cât și pentru chiriaș, susținând că în acest mod intimatul a renunțat în mod expres la beneficiul art. 37 din legea măsurilor excepționale. (Cas. I, deciziunea No. 435 d n 26 Martie, 1920, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 126/919 a Curții de Apel din București s. I-a).

SECȚIA II

Recurent: Nicu Kriegler, prin d. av. G. M. Demetrescu.

Crime în contra siguranței exterioare a statului. — Condițiunile cerute. — Decretul-lege No. 1480/917. — Dispozițiunile sale penale și art. 68 al. III c. penal.

Nu este de ajuns, pentru existența crimei prevăzută de art. 68 al. III c. p și pusă sub secțiunea «crimelor

în contra siguranței exterioare a Statului», constatarea numai a faptului material că s'a procurat hrană, sau provizii armatelor inamice, ci încă mai trebuie ca o asemenea procurare de provizii să fi avut loc cu intențiunea ostilă țării, pentru a o trăda.

Când se stabilește că un individ a dat ajutor armatelor ocupate pentru rechiziționarea alimentelor etc., numai cu unicul scop de a obține cât mai multe beneficii de pe urma acestor măsuri neregulate luate de inamic, — fapta sa nu întrușene elementele crimei prevăzută de art. 68 al. III c. p, ci a delictului prevăzut de art. 6 din Decretul lege No. 1480/917. Ca atare instanțele civile sunt competente a instrumenta acest fapt comis de un nemilitar, iar nu cele militare. — (Cas. II, deciziunea penală No. 1832 din 22 Decembrie, 1919, prin care s'a casat fără trimitere).

Recurent: Aron Grünberg prin d. av. Rödler.

Hotărâri penale. — Inserarea textului. — Cerință numai la infracțiunile de drept comun. — Art. 161 și 173 procedura penală. — Legea de organizare judecătorească. — Compunerea Tribunalului. — Înlocuirea judecătorilor prin supleant. — Art. 14, 20, și 27 din lege.

a) De oarece numai infracțiunile de drept comun sunt guvernate de regulile de formă din procedura penală, urmează că obligațiunea pusă de art. 161 și 170 pr. p., relative la inserarea textului legii în hotărârile date, își are aplicațiunea numai în aceste cazuri.

Prin urmare, dacă într'o hotărâre care pronunță o condamnățiune penală pe temerul dispozițiunii unei legi speciale, nu s'a trecut textul legii respective, omisiunea nu poate aduce anularea hotărârii, dacă o asemenea măsură nu este prevăzută expres în lege.

b) În cazul când supleantul potrivit art. 14 și 20 din legea de organizare judecătorească înlocuiește pe membrii Tribunalului în judecarea proceselor, nu este nevoie a se arăta în hotărâre cauza împiedicării acestora de a lua parte la judecată, prezumpția fiind că ei sunt absenți, sau ocupați cu alte lucrări.

Nu mai când se completează Tribunalul într'un avocat (art. 17 din lege) înlocuirea se va face, oare negreșit în hotărâre și se va constata prin proces-verbal sub pedeapsă de nulitate. — (Cas. II, deciziunea penală No. 1603 din 5 Noembrie 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței No. 1003/919 a Tribunalului Neamț).

SECȚIA III

Recurent: Banca Piești, prin d. av. Chiriță Marinescu.

Intimat: Eforia spitalelor civile și a. prin d-nii avocați Al. Cerban și Cezar Ionescu.

Decretul-lege No. 3481 din 27 Noembrie 1918, relativ la lichidarea plății creanțelor evacuate la Moscva. — Înțelesul și întinderea dispozițiunilor sale. — Aplicațiuni cu privire la cambii. — Art. 1177 c. civil.

Prin Decretul-lege No. 3481 din 27 Noembrie, 1918, legiuitorul, în scopul de a rezolva chestiunea lichidării și plății creanțelor datorite diferitelor instituțiuni de credit, dar ale căror titluri au fost evacuate din Țară cu ocaziunea războiului, a prevăzut pentru aceste instituțiuni dreptul de a-și reconstitui, prin Tribunal, după registrele comerciale, duplicate de creanță, având aceiași forță probantă ca și originale.

Din termenii generali în care este conceput acest decret-lege rezultă că aceste duplicate sunt opozabile

oricărui debitor, fie emitentului, fie acceptantului unei cambii, fie moștenitorilor acestora întru cât ei reprezintă drepturile și obligațiunile autorilor lor, rațiunea fiind aceeași și scopul evident al legiuitorului din 1918 fiind de a rezolva chestiunea în întregul ei și față de toate persoanele obligate la plată, sub orice titlu și în orice calitate.

Prin urmare, moștenitorii emitentului unei cambii sunt ținuti să execute obligațiunile autorilor lor constatate prin cambiiile duplicate, fără a mai putea pretinde prezentarea originalelor cum le dă dreptul art. 1177 c. civil, urmând ca mai târziu, de va fi cazul, să ceară anularea creanțelor și restituirea sumelor achitate, ca nefiind datorite. (Cas. III, deciziunea No. 135 din 31 Martie, 1920, prin care s'a anulat jurnalul No. 6461 /919 al Trib. Ilfov s. II comercială).

Noua Lege asupra taxelor de timbru și înregistrare

A apărut noua lege asupra taxelor de timbru și înregistrare, întocmită de d-l E. C. Decusară, și ne face plăcerea de a da prefața ce-o însoțește.

PREFAȚĂ

Modificarea legii asupra taxelor de timbru și înregistrare era o necesitate imperioasă cerută de împrejurările actuale politice, economice și sociale. Din cauza acestei necesități se explică și urgența Ministrului de Finanțe d-l C. Argentoianu, de a face această modificare printr'un decret-lege; Decretul No. 1638 din 20 Aprilie 1920, care a fost completat apoi prin decretul-lege No. 1221 bis. din 14 Mai 1920.

Pentru a se pune la îndemâna magistraților, avocaților și cetățenilor noua lege asupra taxelor de timbru și înregistrare cu modificările aduse, s'au dat la lumină mai multe edițiuni, unele cu totul incomplete, cum este cea publicată de „Viața Românească” care nu cuprinde ultimile modificări aduse prin decretul-lege No. 1221 bis din 14 Mai 1920; altele deși complete, însă cu multe inadvertențe, probabil scăpate din graba cu care a căutat să se publice legea, cum este cea editată de *Librăria Socce et. Comp.*

Desigur, că o lege asupra taxelor de timbru și înregistrare, modificată așa de simțitor, cere o nuncă mai îndelungată de a da o ediție cât mai completă, cât mai sistematizată, de care să se poată folosi nu numai specialistul (magistratul, avocatul), ci și cetățeanul, care în viața de toate zilele voiește să cunoască cât mai precis și mai lămuritor diferitele taxe asupra timbrului și înregistrării — cu modificările aduse.

Conduc de aceste principii, am căutat să alcătuiesc această nouă edițiune a legii asupra taxelor de timbru și înregistrare, cu riscul de a fi apărut poate târziu, dar cu mulțumirea de a fi căutat să dăm cât mai precis, mai clar textul legii. În acest scop am imprimat cu alte caractere textul vechii legi în părțile ei nemodificate, și cu alte textul legii noi, așa că dela prima vedere să se evidențieze aceste modificări esențiale.

În al doilea rând, tot în scopul de a evita confuziunea și de a facilita căutarea articolelor, am numerotat articolele noi — prin numărul de ordine sub care venea, adăugându-se calificativele de *bis*, *terț*, etc. — trecându-se sub aceiași calificativ și în *indexul alfabetic analitic*, anexat la sfârșitul legii — acest sistem este superior celor adoptate până acum, întru cât, în caz de numerotație oficială, se poate ușor, printr'o *agenda* adăugată

la sfârșitul volumului echivala enumerația de către ficare, fără a se denatura sau îngreuna căutarea articolelor.

Aceasta ca parte tehnică.

Ca parte juridică am căutat să pun în evidență noile modificări, care sunt de trei naturi:

a) Unele modificări au constat numai în ridicarea taxelor de timbru și înregistrare, în scopuri pur fiscale, de pildă, taxele din Art. 16, 17, 19, 20, 21, 22 — cu excepția protestelor, Art. 23, 24 și 25.

b) Alte modificări au constat în punerea la taxe noi acte juridice, precum: *procurile*, *procesele verbale dresale* cu ocaziunea *adunării* *martorilor*, *actele de dare în plată*, *actele de gaj* a *concesiunilor petrolifere*, *actele de constituire de rentă*, de *vânzare* sau *cesuine* de *revedență*, de *fond de comert*, de *părți sociale* din *societatea în comandită* sau în *nume colectiv*, *actele de vânzare de drepturi litigioase* și de *drepturi de farmacie*, *permisele de circulație a diferitelor vehicule*, precum și *recursuri fiscale*, *afară de cele a deciziunilor comisiunilor de Apel*; *cererile*, și *extrasele de conturi* etc.

c) Alte modificări au constat în impunerea de noi taxe pentru a grăbi soluționarea proceselor asupra: *inventariilor*, *listelor de martori*, *cererilor de anchetă în futurum*, *cererilor de investire* cu formula *executorie a hotărârilor* și *actelor autentice*, precum și a *curșilor* și *sentințelor penale*, care cuprind *condamnațiuni civile*, *modificărilor în scris a acțiunilor*, *cererilor pentru deschiderea succesiunilor*, precum și *apelurilor* contra *închierilor judecătorilor de ocol* pe *cale grațioasă*, *amărilor* de *comun acord* etc.

Am însoțit legea asupra taxelor de timbru și înregistrare de *Expunerea de motive* a Ministrului de Finanțe punând-o la curent cu noile modificări aduse prin decretul lege No. 1221 bis, astfel că judecătorul sau avocatul să găsească toate elementele necesare pentru interpretarea legii, în caz de diferende asupra aplicabilității ei.

În sfârșit am căutat să alcătuiesc un *index alfabetic analitic*, sistematizat cât mai precis, și mai clar, unde căutătorul să poată găsi cu ușurință și înțelegere toate lămuririle trebuitoare asupra taxelor.

E. C. DECUSARĂ

Regretând că din eroare tipografică s'a omis a se menționa în darea de seamă a numărului nostru precedent că cu ocaziunea adunării generale a sindicatului funcționarilor judecătorești a ținut o cuvântare și d-l grefier al Cab. I de Instrucție, P. FĂTU, relevăm că într'o expunere impecabilă ca fond și ca formă, d sa a pus foarte bine în evidență scopul și utilitatea acestor sindicate cari vor contribui la ridicarea nivelului moral și material al membrilor ei. Această interesantă cuvântare va apare de altfel în organul Uniunii Sindicatelor în extenso.

A apărut legea asupra taxelor de timbru și înregistrare, cu modificările aduse prin Decretele-legi No. 1638 și 1221 bis/920, și expunerea de motive și *indexul* alfabetic, întocmită de d-l E. C. Decusară. Tipărită pe hârtie velină. Preț 10 lei. Depozit general la „Curierul Judiciar”.

În numărul viitor vom publica interesantele studii a D-lui Chiselă, consilier la Înalta Curte de Casație: *Necesitatea reformei procedurii noastre civile*, studiu comparativ cu *procedura civilă austriacă*, și al d. Wladimir Mavrodineanu, Consilier la Curtea de apel Tg. Mureș: *Scurta privire asupra organizării judecătorești în Transilvania, Banat și părțile Ungurene*.